ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75.
Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

TWEEDE BLAD

Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*)

	29 Jan.	30 Jan.
H.V.A.	566	580
Kol. Bank	219	221
Handelsbank	159	160
Certif. N. H. Mij.	175	176
„ N. I. Escompto Mij.	90	90
Kon. Olie	398	399
6% Indië 1922	102 1/8	102 1/8
Ned. Scheepv. Unie	191	191
Lindeteves	154	153
K. P. M.	223	225
Deli Spoorweg Mij.	207	206
Java China Japan Lijn	104	105

Slotkoersen (*Aneta*).

	28 Jan.	29 Jan.
Javasche Bank	—	313
Amsterdamsche Bank	191	190
Twentsche Bank	—	—
Incasso Bank	—	—
N.I. Escompto Mij. cert.	90	89
Certif. N.H.M.	175	175
Handelsbank	159	159
Koloniale Bank	219	220
Scheepvaart Unie	190	190
Kon. Paketv. Mij.	224	224
Java China Japan Lijn	105	104
Holl. Amerika Lijn	—	35
Kon. Stoomboot Mij.	86	—
N.I. Spoorweg Mij.	219	220
Delispoor	—	—
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	150	147
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	160	158
Gas Mij.	—	—
Gas Mij. Nat. Bezit	—	245
Aniem	342	—
Aniem Nat. Bezit	—	—
Internatio	265	264
Lindeteves	154	154
Maintz en Co.	—	—
Philips	510	505
Margarine Unie	—	—
v. Berckels Patent	—	181
A. K. U.	120	—
Hollandsche kunstzijde	—	—
Koninklijke Olie	397	398
Tarakan	361	360
Alg. Exploratie Mij.	—	—
Handelsverg. „Amsterd."	566	580
Cultuur Mij. „Vorstenl."	152	154
Suiker Cultuur	—	218
Suiker Unie	—	—
Poerworedjo	65	65
Java Cultuur Mij.	—	408
Amsterdam Rubber	170	170
Soerowinangoen	—	185
Basilam	—	—
Sumatra Rubber	130	132
Bandar Rubber	148	—
Deli Batavia Rubber	—	—
Kedeng Lemboe	—	224
Malabar	—	372
Gedeh	175	—
Deli Maatschappij	—	346
Senembah	391	—
Deli Bat. Tabak Mij.	—	—
Cultuur Mij. de Oostkust	—	91
Simau	—	630
Redjang	129	125
Billiton B	395	—
Singkep Tin A	—	—
Boeton	194	189
Java Sum. Handel Mij.	—	95

*

Suiker willig op verwachting meevallende dividenden. Rubber vast. Overige markten stil en onveranderd. Stemming verdeeld.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Nabeurs op 29 Jan.

Escompto certif.	89 1/4
Sem. Cher. Tr.	148
Cities Service	28 1/4 doll.
Rembang Electr. Mij. N.E.	110
4 1/2% Oblig. Ind. L. '26 A/B	96 1/2
Sem. Stb. en Pr. Veer	233
Bat. Veem	70

Afgedane Fondsen op 31 Jan.

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
Handelsbank	159	159 1/2	—	—
Kol. Bank	220 1/4	220 1/4	—	—
Amst. Bank	192 1/2	192 1/2	—	—
Escompto cert.	89	89 1/4	89 1/4	89 1/4
Cult. Mij. Vorstenl.	153	153	—	—
N.I. Spoor	219	219 1/2	—	—
Sem. Joana Tr.	158 1/4	158 1/4	—	—
Redj. Lebong	127 1/2	128	127 1/2	128
Holl.-Siam	85	85	—	—
Expl. Mij. N.-I.	250	250	—	—
Cities Service Coy.	28 3/4	29	doll.	
Gebeo	212 1/2	212 1/2	—	—
Banjoemas El. Mij.	137	137	—	—
4 1/2% Oblig. Ind. L. '26 A/B	96 1/2	96 3/4	96 1/2	96 3/4
5% „ Gebeo	99 1/2	99 1/2	—	—
Sem. Stb. Pr. Veer	232	232	232	232
Stroohoeden Veem	125	125	—	—
Amsterdam Rubber	169 1/2	170	—	—
Internatio	—	—	264	264
H.V.A.	—	—	575	575
Certif. N. H. Mij.	—	—	175	175
Simau	—	—	632	632
Kon. Olie	—	—	400	400
Sem. Cher. Tr.	—	—	148	149

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 31 Jan. '30.

	Vraag	aanbod
Javasche Bank	312 1/2	317
Cert. N. H. M.	173	177 1/2
Escompto aand.	89	—
H.V.A.	570	580
Internatio	263	267
Lindeteves	150	153
Bandoeng Kinine gew.	300	315
Bandoeng Kinine pref.	142 1/2	146
Unie	188	189
Japanlijn	100	106
K. P. M.	220	225
Deli Spoor	202	208
Sem. Cheribon Tr.	147	149
Serajoedal Tram	—	160
Poerworedjo	63	67
Simau	630 1/4	635
Aimem	440	460
Tarakan	360	—
Kon. Olie	399	400
Aniem Nat. bezit	330	337 1/2
Solo Electr. Mij.	346	—
Bali en Lombok Elec. Mij.	115	120
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
5% Oblig. Ind. Leen. '15	100 1/4	—
„ „ „ à 500	100 1/2	—
5% „ „ '16	100 1/4	—
5% „ „ 17	100 1/4	—
6% „ Pd. st. L. '21 C	101 1/2	—
6% „ Doll. L. '22 A	102	102 1/2
6% „ Doll. L. '22 B/C	102	102 1/2
5% „ Ind. L. '23 A	100 1/4	—
4 1/2% „ Ind. L. '26 A/B à 500	96 1/2	—
4 1/2% „ id. '29	96 1/2	96 3/4
6% „ Soerabaja Veem	75	—
6% „ Pasir Randoe	—	100 1/2
6% „ Triplexkistenfabriek	—	69 3/4
6% „ San. Garoet	85	—
6% „ Pr. Hotel	99 1/2	101
6% Pdbr. Java Hyp. Bank	—	104
6% Pdbr. N.I. Hyp.Bank à 500	—	101
7% Oblig. Pasir Randoe	100	105
Tegalsch Pr. Veer	270	290
Preanger Hotel	—	103
Hotel des Indes	143	145
Franzen en Co.	75	—
Woning Mij.	—	110
Maintz en Co.	140	—
Java Sum. Hand. Mij.	95	—
Ardjoena	120	140
Artana	—	290
Bagelen	171	185
Goen. Hedjo	160	180
Malabar	—	360
Michiels Arnold.	235	—
Moeara Laboe gew.	—	102 1/2
Moeara Laboe pref.	90	110
Moelia	—	25
Oeloehmanah gew.	15	25
id. pref.	100	—
Pangledjar	—	650
Papandajan pref.	70	—
Perbawatie	195	—
Sitiardja	150	—
Sum. Rubber	128	—

*

Onze beursmedewerker meldt:

Voor suikerpapier ontwikkelde zich eenige vraag. Kon. banken, H.V.A. en Vorstenlanden werden uit de markt genomen. Scheepvaart zonder belangen. Sporen vrij zwak gestemd. Mijnbouw gaf weinig verandering. Redjangs vast sloten 128. Emni deed onveranderd 250 terwijl in Holland Siam 85 werd afgedaan waartoe verkoopers bleven. Op een enkel olie werd 400 betaald. Rubbers vast. Op Amsterdam rubber werd 170 betaald. Exploratie deed 193 à 194.

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	100 3/8	100 3/8	100 3/8
Zicht A'dam	100 1/8	100 1/8	100 1/8
2 m/d A'dam	99 7/8	—	—
3 m/d A'dam	99 1/2	—	—
4 m/d A'dam	99 1/4	—	—
6 m/d A'dam	98 3/4	—	—
T. T. Londen	12.16 1/4	12.15	12.16 1/4
Zicht Londen	12.13 3/4	12.12 1/2	12.13 3/4
30 d/z Londen	12.10	—	—
3 m/z Londen	12.01 1/4	—	—
T. T. Australië	11.98 3/4	11.95	12.—
Zicht Australië	11.96 1/4	11.92 1/2	11.97 1/2
T. T. Amerika	2.50	2.49 3/4	2.50
Zicht Amerika	2.49 1/2	2.49 1/4	2.49 1/2
T. T. Frankrijk	10 1/8	10 1/8	10 1/8
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	59 7/8	59 7/8	59 7/8
Zicht Duitschl.	59 3/4	59 3/4	59 3/4
Zicht Zwitserl.	48 1/2	48 3/8	48 1/2
Zicht Italië	13 3/8	13 3/8	13 3/8
Zicht Stockholm	67 1/4	67	67 1/4
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67	67	67
T. T. Calcutta	91	—	—
T. T. Bombay	91	—	—
T. T. Madras	91	—	—
T. T. Colombo	91 1/8	—	—
T. T. Rangoon	91 1/8	—	—
T. T. Japan	1.23 1/2	1.23 1/2	1.23 1/2
Zicht Japan	1.23 1/4	1.23 1/4	1.23 1/4
Zicht Manilla	1.25	1.24 1/2	1.24 3/4
T. T. Hongkong	1.00 1/4	1.03	1.01
T. T. Shanghai	1.24	1.27	1.25
T. T. Amoy	93 1/4	—	90 3/4
T. T. Singapore	1.40 5/8	1.40 5/8	1.40 5/8
T. T. Br.-Indië	—	91	90 7/8

Batavia, 31 Jan. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	28 Jan.	29 Jan.
Prolongatierente	3	2 7/8
A'dam-Java	99 1/4	99 1/4
A'dam-Londen	12.11 1/16	12.11 1/2
A'dam-New-York	2.48 29/32	2.49
A'dam-Parijs	9.77 3/8	9.77 1/4

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 29 Jan. '30 12.30 u. n. m. tot 31 Jan. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan Woensdag	heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per 1/2 K.G.) Java-Std.-Sheets Jan.	—	—	38 3/4	39
Java-Std.-Crepe Jan.	—	—	39 1/4	39 1/2
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E.K. Bat. Maart/Mei	—	—	—	47 3/4
Zwarte Lampong Peper.- (per 100 K.G.) E.K. Bat. Jan./Maart.	—	—	106 3/4	—
E.K. Telok Betong Jan./Maart	149	—	149	—

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,38 1/4 vraag, f 0,39 aanb.
Palembang Robusta Mrt. f 29 nom.
Citronella-olie ready A f 2.65 gedaan.
Peper-Lampongs Jan./Mrt. koop. f 66,— geen verk.
Peper-Muntok Jan./Mr. t f 92,— gedaan.

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 31 Jan. (*Aneta*). Suiker superieur ready f 11 1/16 vraag, f 11 3/16 aanb. Jan. idem Febr. idem Maart f 11 3/8 vraag, f 11 1/2 aanb.
Hoofdsuiker ready f 10 7/8 vraag, f 11,— aanb. Markt vast.
Rubber Sheets f 38 1/2 k. Markt kalm.
Koffie onveranderd.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	29 Jan. 10 u. v.m.	31 Jan. 10 u. v.m.
Sheets spot	24 3/4	24 3/4
Crêpe spot	24 3/4	24 3/4
Sheets Jan.	25	25
„ Apr./Juni	26 1/2	26 1/2
„ Juli/Sept.	27 3/4	27 3/4
Medium blankets Jan./Febr.	21 1/4	21 1/4
Remilled native rolled bark Jan./Febr.	13 3/4	13 3/4

Heden opende de markt kalm. Donderdag en Vrijdag zijn de markten gesloten.

Londen.

		28 Jan. open. not.	28 Jan. slot not.	30 Jan. open. not.	30 Jan. slot not.
Sheet spot	koop.	7 9/16	7 1/2	7 9/16	7 9/16
	verk.	—	7 9/16	—	7
„ Jan./Mrt.	koop.	—	7 9/16	—	7
	verk.	—	7	—	7 11/16
„ Juli/Sept.	koop.	—	7 3/4	—	7 13/16
	verk.	—	7 13/16	—	7 7/8
Crêpe spot	koop.	—	7 5/16	—	7 5/16
	verk.	—	7 7/16	—	7 7/16

De markt sloot prijshoudend.

New-York.

		28 Jan. 4 u. n.m.	30 Jan. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	15 5/8	15 5/8
Sheet spot	koop.	14 7/8	14 7/8
	verk.	15 1/8	15 1/8
„ Jan./Mrt.	koop.	15	15 1/8
„ Apr./Juni	koop.	15 5/8	15 3/4
	verk.	15 7/8	16

Markt zeer kalm en prijshoudend.

Slotnoteeringen.

		28 Jan.	30 Jan.
Sheet spot	koop.	15	15 1/8
	verk.	15 1/8	15 1/4
Apr./Juni	koop.	15	15 7/8
	verk.	15 7/8	16

De markt sloot kalm.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	28 Jan.	30 Jan.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	11 1/2 gen.	11 3/4 gen.
Witte Muntok cif. Londen Jan./Mrt.	15 7/8 ged.	16 1/2 ged.
Zwarte Lampong cif. Londen Jan./Mrt.	11 5/8 ged.	12 1/8 ged.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	28 Jan.	30 Jan.
Verkocht	—	—
Prijs (per picol)	—	—

Londen.

30 Jan.

Slottransacties in den namiddag:

Ready per ton (standard)	—
3 mds. levering	189 1/2 pd.st.

New-York.

28 Jan.	30 Jan.
39 3/8 doll.	39 5/8 doll.

Markt willig.

Copra.

Londen.

30 Jan.

Jan./Febr 22 pd.st. 11 s.h. 3 d. verk.

Cultuur-producties.

(*Van de Ned. Ind. Landbouw Mij.*)

Ondern. Rubber	Prod. o/ Nov. '29 h. K.G.	Prod. t/m Nov. '29 h. K.G.	Jaartaxatie h. K.G.
Proempang	20100	185876	206000
Pasir Benda	18806	142194	158000
Sindoeagoeng	29514	260514	282000
Goen. Toenggal	24948	269680	296000
Tjikandi Ilir	8630	89272	100000
Kemb. Koening	9048	90974	88000
Gabroe	49658	436026	600000
Soekaboemi	11396 1/2	155086	160000
Widodaren	26436	275364	300000
Djatirono	21868	218692	220000
Tondjo Resmi	3386	32268	30000

Thee	Prod. o/ Nov. '29 1/2 K.G.	Prod. t/m Nov. '29 1/2 K.G.	Jaartaxatie 1/2 K.G.
Rantjasoeni	75591	500418	531158
Goen. Raoen	43747	426463	475000

Koffie	Prod. o/ Nov. '29 K.G.	Prod. t/m Nov. '29 K.G.	Jaartaxatie K.G.
Njoenjoer	—	196744	200700
Djoerang Banteng	234	149013	148200
Kaba Wetan	7045	427130	463000
Gabroe	—	89591	92642
Djatirono	416	182578	185281
Goen. Raoen	2959	86119	124000
Widodaren	—	263865	123523
Soekaboemi	—	205568	309000

Het Amerikaansche Bankbedrijf.

Een keerpunt bereikt.

(*Bijzondere correspondentie.*)

NEW-YORK, December.

Een stille, onderaardsche strijd speelt zich sedert geruimen tijd in het Amerikaansche bankbedrijf af. Twee opponenten staan tegenover elkaar. De groote banken in de steden en de onafhankelijke banken en bankiers ten plattelande. Al werkten de Amerikaansche groote banken ook vanouds aan uitbreiding van haar invloed en machtsgebied, zij trachtten toch haar doel meestal alleen te bereiken door consolidaties en fusies van reeds bestaande groote banken, zonder te denken aan een verdere vermeerdering van het aantal branches, dat door den nieuwen omvang van haar kapitaal gemotiveerd zou zijn. Zoo waren de staats- en bondswetgevers met medewerking van de kleine bankiers en de traditioneele tegenstanders van de Wallstreet gemakkelijk in staat, nationale en staatswetten door te drijven, die thans voor de uitbreiding van de groote banken van New-York, Chicago, Boston en Detroit een groote belemmering blijken.

Het streven der in den loop van 1929 nog grooter geworden groote banken is er op het oogenblik op gericht, op het platteland, in de kleine steden, gemeenten en dorpen vasten voet te krijgen, hetzij door aankoop van reeds bestaande onafhankelijke instellingen of door oprichting van nieuwe branches. Tegen dit streven doen zich evenwel twee groote hindernissen voor, namelijk in de eerste plaats de wetten, die de grootbanken niet veroorloven, zich naar eigen inzicht uit te breiden en de onafhankelijke bankiers, die vreezen door de meest kapitaalkrachtige instellingen in een hoek te worden gedrukt. Laatstgenoemden werken met het argument, dat de filialen der groote banken het gedeponeerde geld naar de steden deden vloeien en de lokale behoeften verwaarloosden. Maar deze meening is niet zeer steekhoudend, wanneer men overweegt, dat vele dezer kleine bankiers tot dusver hun deposito's ter New-Yorksche geldmarkt uitzetten, waar zij tot 12 pct. konden maken in plaats van de wettelijke 6 pct. In de Vereenigde Staten bestaan thans 26.000 banken tegen 31.000 in het jaar 1920.

In het bijzonder in de drie afgeloopen jaren is onder de kleine instellingen een groote sterfte ingetreden, die haar aantal belangrijk heeft verminderd. De verliezen bij dit genezingsproces liepen in de honderden millioenen, daar van de aanwezige 1—5 milliard dollar activa slechts een klein deel gerealiseerd kon worden. Alleen gedurende de eerste acht maanden van 1929 gingen 455 staats- en nationale banken failliet.

In het Amerikaansche bankbedrijf onderscheidt men de volgende klassen: nationale banken, die alle lid moeten zijn van het Federal Reserve systeem en zich over geheel de Vereenigde Staten uitstrekken en staatsbanken, die vrijwillig, maar met nakoming van bepaalde voorwaarden tot het Federal Reserve Systeem toetreden, maar slechts in één staat nederzettingen kunnen hebben. Terwijl in het jaar 1927 145 nationale banken 390 filialen exploiteerden, hadden op 30 Juni 1921 164 nationale banken reeds 603 filialen.

Dat het bankbedrijf in de Vereenigde Staten niet altijd bijzonder loonend is, blijkt uit het feit, dat het vorig jaar 966 nationale banken met verlies werkten en 2000 minder dan 5 pct. op het kapitaal verdienden. De groote New-Yorksche banken, van welke sommige activa hebben ter waarde van meer dan een milliard dollar, bezitten, haar grootte in aanmerking genomen en in het bijzonder volgens Europeesche begrippen zeer weinig filialen. Ook door de fusies, die hebben plaats gevonden, werd deze toestand niet veranderd. In New-York City zelf werden verscheidene filialen van vroeger onafhankelijke instellingen uit zuinigheidsoverwegingen samengevoegd, terwijl er buiten niet veel filialen bij kwamen. Daarbij moet echter in overweging worden genomen, dat de fusies dikwijls geschiedden wegens de grootere credietbehoeften van de industrie, algemeene besparing van onkosten en salarissen en afronding van operatiegebieden. Terwijl eenige der samengesmolten groote banken slechts geringe beteekenis als trustmaatschappij hadden, zijn zij thans door nieuwe aankoopen ook deze uiterst lucratieve zaak binnengedrongen en hebben gelegenheid, groote hoeveelheden obligaties en industriebonds binnen haar eigen organisatie onder te brengen.

Echter hebben eenige banken, die gevestigd zijn in het New-Yorksche district, zich bij haar fusies uitsluitend laten leiden door de overweging, op deze wijze filialen te verkrijgen. Dit werd vergemakkelijkt door de MacFadden Act, die voorschrijft, dat bij een consolidatie van een staatsbank met een nationale bank alle filialen gehandhaafd mogen blijven, die op het tijdstip van onderteekening dezer wet op 25 Februari 1927 hebben bestaan. Volgens het laatste overzicht van den valutacontroleur werden het vorig jaar 62 filialen in het nationale banksysteem gebracht door de consolidatie van staats- met nationale banken.

Nog een ander motief speelt bij fusies van banken een rol. Een internationale bank met groote buitenlandsche filialen wil in het binnenland vasteren voet krijgen en fusioneert deswege met een New-Yorksche instelling, die in het Metropolitan-district, dat acht millioen menschen omvat, bijzonder sterk is. Dat wordt zeer goed geïllustreerd door het geval van de International Acceptance Bank, die de oude New-Yorksche bank der Manhattan Compagny absorbeerde.

Aan den anderen kant kan zich ook het geval voordoen, dat een groote New-Yorksche instelling in het buitenland meer macht wil verkrijgen. Zoo vereenigde zich de groote Chase National Bank met de American Express Company, die honderden groote buitenlandsche filialen heeft. Maar op het oogenblik is een stilstand in de fusies der groote banken ingetreden. De belangrijkste en beste instituten zijn in vaste handen. Thans kan het er alleen nog maar om gaan, de bestaande instellingen uit te breiden, de binnenlandsche zaken intensiever te behandelen, met de credietbehoeften van den handel in de eerste plaats en die der beurs in de tweede plaats rekening te houden. Tot dit doel willen de groote banken buiten de groote steden een grooteren directen invloed verwerven, hetzij door het opkoopen van onafhankelijke instellingen, gelijk dit reeds door trustees—ten deele zonder medeweten van het publiek—plaats had of door de stichting van eigen filialen. Tegen dit plan strijden de nog onafhankelijke bankiers echter met alle macht. Zij willen zich door de geldtrust gelijk zij de New-Yorksche groote financiers noemen, niet laten beheerschen en hun onafhankelijkheid handhaven.

Tegenwoordig is er van de 48 Amerikaansche staten maar één, namelijk Californië, die de banken geheel de vrije hand laat en hen geen hindernissen in den weg legt. Het is echter twijfelachtig, of de andere staten, in het bijzonder de Oostelijke, dit voorbeeld spoedig zullen volgen. Wel kan worden aangenomen, dat door handige transacties nog meer onafhankelijke banken gewonnen kunnen worden, maar dat is de groote banken niet voldoende. Haar doel is het, in iedere belangrijke plaats haar eigen filiaal met haar eigen firmanaam te bezitten. Of de tegenstand van de wetgevers tegen dit streven lang kan duren, is twijfelachtig. Tenslotte kunnen zij niet blind zijn voor het feit, dat slechts eenige groote bankiers het bankbedrijf beheerschen en dat geen al te groote gevaren kunnen intreden, wanneer men hun ook nog recht geeft, hun filialen te vermeerderen.

(*Nadruk verboden.*) L.

OOGSTRESULTATEN INLANDSCHE LANDBOUWGEWASSEN en de vooruitzichten voor 1930.

(*Van het Centraal Kantoor voor de Statistiek*).

Zoowel de in December jl. als in het geheele jaar 1929 geoogste uitgestrektheden van alle gewassen, vnl. van padi en mais, waren kleiner dan in 1928 (ook kleiner dan het veeljarig gemiddelde). Waar bovendien de gemiddelde opbrengsten per bouw over het geheel genomen eveneens lager waren dan in 1928, zijn de producties dit jaar bijgevolg ongunstiger uitgevallen dan gewoonlijk.

Omtrent de belangrijkste mislukkingen, in 1929 vergeleken bij 1928, geeft onderstaand staatje een overzicht:

Gewas	Mislukt in bouws in '29	Mislukt in bouws in '28	Verhoud. '29	Verhoud. '28
Sawahpadi	207.139	154.683	1,3	— 1
Padigogo—gogorantja	4.104	3.156	1,3	— 1
Mais	24.016	15.065	1,6	— 1
Casave	1.976	669	3,—	— 1

Op grond van de nu bekende geoogste uitgestrektheden kan met behulp van de in dit jaar beschikbare proefsnitopgaven de producties van 1929 worden becijferd.

Wat de vooruitzichten voor den oogst 1930 betreft, valt voor geheel Java en Madoera in December 1929 voor de padi (uitsluitend de sawahpadi) een veel kleineren bijplant op te merken dan in December 1928, waardoor de totale westmoessonpadi-aanplant 1930 op einde December jl. belangrijk kleiner is dan die op ulto. December 1928 (ook kleiner dan het veeljarig gemiddelde)

Bij mais zien wij echter *een bijzonder sterk vergrooten* bijplant in December jl. en bijgevolg een grooteren aanplant dan gewoonlijk op ultimo December. Ook de andere gewassen hadden een aanzienlijk grooteren bijplant, zoodat de achterstand in den aanplant van November 1929 op ultimo December voor een goed deel is ingehaald.

Over het algemeene mag worden aangenomen, dat de westmoesonpadi-aanplant 1930 een maand verlaat is en de hoofdoogst dus ongetwijfeld ook later zal uitvallen dan gewoonlijk. Tevens rekening houdende met omstandigheid, dat de producties van de polowidjogewassen, vooral van mais, in 1929 veel lager waren dan vorige jaren, moet worden vastgesteld, dat de thans ingetreden maanden over de heele linie een krappen tijd zullen vormen en de patjeklik in 1930 lang en moeilijk zal zijn.

De eerstkomende vrij belangrijke maisoogsten zullen pas in Maart en April afkomen.

Aangaande de gouvernementen Djokjakarta en Soerakarta en de residenties Grisee, Bodjonegoro, Malang, West- en Oost-Madoera, welke van de hevige droogte in 1929 hadden geleden en waarover in de afgeloopen maanden in verschillende dagbladen alarmeerende berichten zijn verschenen betreffende den nijpenden voedseltoestand, kan nog worden medegedeeld, dat de geoogste uitgestrektheden der verschillende gewassen in de meeste dezer gewesten in 1929 kleiner waren dan in 1928, terwijl de opbrengst per bouw door de hevige droogte sterk geleden hebben in de Oost-Java-residenties voor *de sawahpadi* en in alle 7 gebiedsdeelen voor de *mais* en *cassave*, waardoor de producties ook lager zijn uitgevallen dan in 1928.

Betreffende de vooruitzichten van den oogst 1930 kan worden gezegd, dat in alle gebiedsdeelen in December 1929 *een veel kleinere bijplant van sawahpadi* plaatsvond dan het vorige jaar, tengevolge van de matig doorkomende regens, daarentegen werd over de heele linie een extensieven bijplant waargenomen op tegalans van alle andere gewassen, vooral van padigogo en mais, waardoor de achterstand bij deze gewassen op ultimo December 1929 ten opzichte van het vorige jaar ruimschoots is ingehaald.

De staud dezer aanplantingen op ulto. December 1923 was volgens de opgaven van de landbouwconsulenten zoo goed als normaal.

Vermindering theeoogst.

Volgens het *A.I.D.* gingen verschillende theeondernemingen over tot vrijwillige vermindering van den oogst in afwachting van de totstandkoming van een theerestrictie. Een belangrijke groep ondernemingen onder de superintendentie van D.M en C Watering en de onderneming Goenoeng Boeleud sloten zich hierbij aan en besloten den oogst met 10 procent te verminderen, door vernietiging van natblad van de meest ingerieure thee. (Aneta).

Naamlooze Vennootschappen.

Bij Gouv. besluit is bewilliging verleend op de akte van oprichting der te Soerabaja gevestigde N.V. „N.V. Couwenberg Mainzer's Handel Mij."

SCHOOL EN KERK.

Subsidiëering van Mulo-scholen.

Krachtens een door de regeering genomen beslissing zullen met ingang van 1 Juli a.s. voor het eerst voor subsidie uit 's Lands kas in aanmerking komen twee bijzondere Mulo-scholen, nl. te Semarang en te Bandoeng, respectievelijk uitgaande van de Vereeniging „School met den Bijbel" te Semarang en het R.K. Kerk- en Armbestuur te Bandoeng.

Voorts zal bij het begin van het schooljaar 1930/1931 een openbare Mulo-afdeeling der Algemeene Middelbare School worden geopend te Djember en te Padang Sidempoean (Tapanoeli).

Vereeniging van Leeraren M.O.

De heer Huizinga is als secretaris van het hoofdbestuur der Ver. v. Leeraar afgetreden. De heer Th. A. Busink heeft nu deze functie op zich genomen.
Adres Secretariaat: Wilhelminalaan 62, Weltevreden.

Examens Rechtshoogeschool.

Geslaagd voor het docteraal examen 1e gedeelte de heer Santoso Tohar.

Art. 177.

Bij G.B. is aan N.O. Scherbowitch-Wetchor, priester der Orthodox-Russische Kerk, de bijzondere toelating, bedoeld bij art. 177 der Ind. Staatsregeling verleend, tot uitoefening van zijn dienstwerk ten behoeve van de leden van genoemde Kerk op Java, met uitzondering van het Gouvernement Jogjakarta.

Radio-Nieuws.

Onze Luisterpost.

Phohi.

Jeanne Bergsma van Gorkom schrijft ons over de jongste Phohi-proef-uitzending:

Gisterenavond was de directie van het groote Symhonie-orchest in handen van den heer Johan Ligtelijn, een volgeling van Jaap Spaanderman, wiens vervanger hij zoo nu en dan is. Ligtelijn volbracht deze taak op muzikale en serieuze wijze maar kan toch de vergelijking met zijn leermeester niet doorstaan; ik miste de warme bezieling en het pittige rhythme, waar we zoo door verwend zijn.

De overkomst van een en ander was extra-duidelijk.

Men gaf Concerto Grosse van Vivaldi (± 1700) en Symphonie C. moll van Vader Haydn, waarbij de nobele klank van de violen weldadig aandeed. Als men weet, dat de beste krachten van het Concertgebouw-orchest ook in *dit* ensemble medewerken, dan kan dat geen verwondering baren.

Na de twee nummers voor orchest, kwam de violist Rodenburgh aan het woord met Concertopus 77 van Brahms; het elan waarmee deze solist speelde, gaf een goeden dunk van zijn talent; hij kwam echter niet voldoende tot z'n recht, door de veel te krachtige orchestbegeleiding.

De avond eindigde met Mozart (Bes dur) van het „Phohi-trio". Over die prestatie niets dan lof.

Programma's.

Phohi.

Vanavond 10 uur 20 broadcast de Phohi de eerepromotie van Prinses Juliana in de letteren en wijsbegeerte te Leiden. De belangstelling zal ongetwijfeld zeer groot zijn! Alle hulde aan de Phohi!

Bat. Radio Vereeniging.

Vrijdag, 31 Jan.

6.45— 7.30 Kinderuurtje.
7.30— 8 Autopraatje en Rapporten.
8 — 9 Muziek Hotel der Nederlanden.
9 —10 Piano-uitvoering door Mevr. Fels-Wijers.

*

Vanavond a.s. om 9 uur zal mevr. Fels-Wijers voor de microfoon van de Bat. Radiovereeniging een lezing houden over „Nieuwe Stroomingen in de Muziek". Ter illustratie van het gesprokene zal mevr. Fels de volgende composities op den vleugel ten gehoore brengen:

I. a. An Ada — Dohnany.
b. Barcarolle — Rachmaninoff.
II. a. Voiles — Debussy.
b. Cathedrale Engloutie — Debussy.
c. Reflets dans l'eau — Debussy.
III. a. Sonatines, (2de en 3de gedeelte) — Ravell.
b. Alborado del Grazioso. (No. 4 uit Miroir).

Zondag, 2 Febr.

11 —12 Piano-soli door den heer Jaap Brill.
12 — 1.30 Lunchmuziek Hotel der Nederlanden.
7 — 9 Muziek Hotel der Nederlanden.
9 —10 Beethovensonates door den heer Coronel.

LEGER EN VLOOT.

Personalia.

Wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa verleend: met ingang van 1 September 1930 aan den majoor der Infanterie, L.H.C.P.I. Engles;

met ingang van 1 October 1930 aan den kapitein van den Generalen Staf, A.A. Gelph en

met ingang van 1 Februari 1930 aan den kapitein der militaire administratie, F.A. Gits.

De kapitein der Infanterie, keerende van verlof terug, L. Vriesman, is bij het garniz. bat. der Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo geplaatst.

De kapitein der Infanterie te Bandoeng R. Bakkers, is gesteld ter beschikking van het hoofd van den Generalen Staf.

De 1ste luitenant der Infanterie, J.P. Linck, is van het 11e, bat. te Meester Cornelis naar Soemedang overgeplaatst.

De majoor der militaire administratie, A.J. de Haan, is van Bandoeng naar Koetaradja overgeplaatst.

SPORT EN SPEL.

VOETBAL.

Batavia—Bandoeng.

Zondag a.s. zullen de Bondselftallen van Batavia en Bandoeng elkaar hier terstede op het Vios-terrein aan den Javaweg ontmoeten. Het terrein is via de von Heutzboulevard te bereiken. Het Bondsbestuur maakt belanghebbenden er op attent, dat de gewone vrijkaarten niet geldig zijn.

VOLKSRAAD.

2de Gewone Zitting 1929—1930.

Vergadering van Vrijdag, 31 Jan. 1930.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft.

Mijn-ordonnantie.

De voorzitter opent de vergadering. Aan de orde is de „Vaststelling van een nieuwe mijn-ordonnantie en wijzigingen in het Reglement op invoer enz. van ontplofbare stoffen, het Veiligheidsreglement en de Petroleumopslag-ordonnantie".

De heer Sandkuyl betuigt de erkentelijkheid van belanghebbenden voor dit ontwerp. Spr. is echter niet geheel voldaan.

En het ontstaan en de ontwikkeling van de mijnwet en de verschillende regeeringsvoorschriften, welke ter uitvoering daarvan in het leven werden geroepen, kortelings te hebben uiteengezet, komt spr. aan de punten welke hem niet geheel bevredigen. Dit blijkt vooral te zijn de wijze waarop de cijns (4%) naar de bruto-opbrengst van het verhandelbare ruwe product aan den mond van de mijn, werd vastgesteld.

Spr. critiseert in dit verband de berekening van de percentages en bedragen, die van de handelswaarde van het ruwe product mogen worden afgetrokken, om de zuiver belastbare waarde te verkrijgen, met vaststelling van de werkelijke c.q. de theoretische marktwaarde als basis. Spr. heeft in verband hiermede een amendement ingediend. Dit richt zich vooral tegen het niet mogen aftrekken van de verzekeringspremies en van bepaalde afschrijvingen. Het luidt:

Ondergeteekenden hebben de eer voor te stellen in het ontwerp van de nieuwe Mijnordonnantie het 3de lid van art. 166 te doen luiden als volgt:

(3) a. Onder het bedrag der af te trekken kosten komen mede in aanmerking de premies betaald voor verzekeringen.

b. Bijaldien de verzekering gesloten is bij eene, naar het oordeel van het hoofd van den Mijnbouw, van het bedrijf van den concessionaris niet geheel onafhankelijke onderneming, wordt geen hooger bedrag in mindering toegelaten dan bij de verzekering bij onafhankelijke derden — ter beslissing van genoemd diensthoofd — zou zijn betaald.

c. Bovendien zal in het sub b. bedoelde geval de premie slechts in zooverre voor aftrek worden toegelaten, als zij betrekking heeft op activa, welke naar het oordeel van het hoofd van den mijnbouw ook bij verzekering bij onafhankelijke derden daarvoor in aanmerking komen en voorzoover de waarde waarvoor verzekerd is naar het oordeel van het hoofd van den mijnbouw de vervangingswaarde der verzekerde voorwerpen niet overtreft.

Dan neemt spr. de wijze van beroep in cijnszaken in nadere beschouwing. Het is de Gouverneur-generaal die in deze het laatste woord heeft. Het hoofd van mijnbouw adviseert echter, dezelfde autoriteit dus die den cijnsaanslag vaststelde. Daarbij wordt de belanghebbende niet in staat gesteld kennis te nemen van die adviezen noch om zijn inzichten nader kenbaar te maken.

Spr. wenscht daarom ook het Hooggerechtshof in zulke geschillen uitspraak te laten doen.

V. Helsdingen.

De heer Van Helsdingen bepaalt zicht tot enkele opmerkingen. Spr. heeft bezwaar tegen de omvangrijke nota van wijzigingen op het ontwerp, achteraf door de regeering ingediend, vooral omdat het ontstaan daarvan aan de openbaarheid werd onttrokken.

De verschillende argumenten voor en tegen die wijzingen in de commissie van voorbereiding geuit — ook die van den regeeringsgemachtigde — kwamen aldus niet tot hun recht, wijl het commissieverslag niet werd gepubliceerd. Deze werkwijze is ongewenscht, meent spr. Naar buiten wordt daarmee een verkeerde indruk gemaakt.

Ook spr. geeft uiting aan zijn instemming met het ontwerp in het algemeen. Hij heeft echter eveneens enkele bezwaren, vooral tegen de samenvoeging van de rechten der concessionarissen en het veiligheidstoezicht in één ordonnantie. Het eene heeft niets te maken met het andere. Splitsing zou aan de overzichtelijkheid ten goede zijn gekomen

Verder laat het ontwerp te veel vrijheid, inzake de consessievoorwaarden, aan de wisselende hoofden van mijnbouw.

De aftrek van de verzekeringpremie óók die betreffende van den cijnsschuldige afhankelijke verzekeringsmaatschappijen, behoeft naar spr. meening geen moeilijkheden op te leveren. Daarom had spr. geen bezwaar het betrekkelijk amendement mede te onderteekenen.

Tegen het betrekken van het Hooggerechtshof in geschillen over de cijnsbepaling, heeft spr. evenmin bezwaar.

Mochtar.

De heer Mochtar bepleit een grootere medezeggenschap van zelfbesturende landschappen in de verleening van binnen hun gebied vallende concessies en de voorwaarden daarvan.

Spr. behandelt voorts een aantal detail-zaken.

Soeroso.

De heer Soeroso merkt op, dat de rechten van den grondbezitter boven den grond ovoldoende zijn verzekerd. Den concessionaris wordt teveel bevoegdheid in deze verleend. Allerlei bepalingen in het ontwerp zijn uitsluitend in het voordeel van den concessie-houder.

Spr. bepleit den rechthebbende van den bovengrond meer vrijheid te geven zijn rechten te verdedigen.

Voorts had spr. gaarne gezien, dat de regeering zich had uitgesproken over de gewenschte verhooging van de cijns, ook al is die bij de mijnwet geregelde kwestie thans niet aan de orde. Spr. sluit zich bij de beide amendementen (Woensdag ingediend en gepubliceerd) aan.

Rückert.

De heer Rückert verheugt zich over deze nieuwe ordonnantie, welke de toepassing van de mijnwet heel wat eenvoudger maakt.

De herziening is zuiver technisch, zoodat het thans niet de tijd is om over principiëele wijzigingen te spreken. Zoo valt de wijze van berekening van den cijns buiten debat. Dat bij die berekening ook de winst der nevenbedrijven wordt belast, is een gevolg van de mijnwet, welker wijziging thans niet aan de orde is.

Wil men aan de bezwaren van den heer Sandkuyl tegemoet komen, dan zou men wederom — zooals voor 1899 — cijns moeten gaan heffen over de netto-winst van de bedrijven. Maar dan zou de cijns heel wat hooger worden dan ze thans is! Het was toen de bedoeling van de Tweede Kamer een hooger cijnsheffing te verkrijgen. Het resultaat was echter, voor de oliebedrijven speciaal, veel voordeeliger dan de oude berekening over de netto-winst.

Wat de beide amendementen betreft, deelt spr. de vrees der regeering, als zou aftrek van verzekeringspremie van de verzekeringmaatschappijen welke afhankelijk zijn van de concessionarissen, het gouvernement ernstig kunnen benadeelen, *niet*. Terwijl ook het betrekken van het hooggerechtshof in geschillen over de cijnsbepaling zijn goedkeuring kan wegdragen.

Spr. is voorts van meening dat de rechten van bezitters van den bovengrond in de ordonnantie voldoende verzekerd zijn.

De loudspeaker werkt thans, in tegenstelling met vorige dagen, schitterend.

Hiermede zijn de algemeene beschouwingen van de zijde van den Volksraad afgeloopen. De Regeeringsgemachtigde, de heer Ir. De Iongh verklaart zich bereid heden over een week te antwoorden.

De Agenda.

Zaterdag, 1 Februari '30, 8½ u. v.m. Afd. IV (Binnenlandsch Bestuur.)

Maandag 3 Februari '30, 8½ u. v.m. Event. voortzetting Afd. IV (B.B.) Afd. V (Onderwijs en Eeredienst.)

Dinsdag 4 Februari '30, 8½ u. v.m. motie Kerkkamp (Ond. 95-Alg. Ged. st. 6) Reg. antwoord Alg. Beschouwingen en 2e term. Idem Afd. I (Reg. en Hooge Colleges).

Woensdag 5 Februari '30, 8½ u. v.m. Voortzetting als voren. Reg. antwoord Afd. III A en 2e term. Motie-Soeroso (Ond. 1-Afd. III: st. 16) Motie Ratu-Langie (Ond. 1-Afd. III: st. 22 31 en 33.)

Donderdag 6 Februari '30, 8½ u. v.m. Afd. VI (Landb. Nijv. en Handel) Afd. VII (B.O.W.) (daarna vergadering van het College van Gedelegeerden.)

Vrijdag 7 Februari '30, 8½ u. v.m. Reg. antwoord Afd. II (Justitie) en 2e term. Motie Van Lonkhuysen (st. 5) Eerste termijn ontwerp-ordonnantie tot aanvulling Strafwetboek met bepalingen tot bestrijding van revolutionnaire woelingen (Ond. 65 —) met motie-Thamrin c.s.

Zaterdag 8 Februari '30, 8½ u. v.m. Voortzetting Strafwetboek met bepalingen tot bestrijding van revolutionnaire woelingen (Ond. 65) met motie-Thamrin c.s.

College van Gedelegeerden.

Donderdag 6 Februari 1930 (na afloop van Volksraadsvergadering) Openbaar Vergadering. Uitbreiding van de regelen voor het administratief beheer, voortvloeiende uit de I.C.W. (Ond. 85).

Aanvulling K.B. betreffende de Postspaarbank (Ond. 90).

Uit de Provincie.

(Van onze correspondenten.)

SOEKABOEMI.

Gemeentelijke rooilijnpolitiek.

Dinsdagavond heeft de Chineesche vereeniging Thiong Hwa Hui, een vergadering gehouden ter bespreking van de Gemeentelijke rooilijnpolitiek. Een vijftigtal huiseigenaren, w.o. vele grootgrondbezitters, en het lid van den Raad Gouw Tjoe Tie woonden de vergadering bij. De politieke recherche alsook de stadspolitie was tegenwoordig.

De heer Thung Tek Liang hield een inleiding over de beteekenis van den Gemeenteraad in de staatsinrichting van Ned. Indië. De heer Tan Kee Hiap besprak de circulaire van de fractieleden van het I.E.V. Spreker had het voornamelijk op den heer Tydeman gemunt en verweet dit raadslid, dat hij in de vergadering van het I.E.V. de Chineesche Gemeente heeft belachelijk gemaakt door te verklaren dat geen enkele Chinees de rooilijnpolitiek van de Gemeente afkeurt. Spreker vroeg den heer Gouw Tjoe Tie om diens meening over de gevolgde politiek uit te spreken.

De heer Gouw zette de zaak uiteen en legde uit, dat hier mogelijk een misverstand plaats heeft. De Gemeente stelt de rooilijn vast doch de eigenaar blijft eigenaar van de gronden. Zoodra de Gemeente worden benut voor den aanleg van wegen, zal de Gemeente een schadeloosstelling geven.

Velen bleken dat te betwijfelen.

De heer Oei Kim Sioe meende vooral naar voren te moeten brengen de berekening van de Gemeente dat een totale schadeloosstelling op f 600.000,— zou komen te staan.

Aan het slot der vergadering sprak een der leden nog over de kwestie van de broodbakkerijen. De Mantrie Politie van de politieke recherche meende hier te moeten ingerijpen, daar dit punt niet op de agenda voorkwam.

De vergadering nam tenslotte een motie aan ter doorzending aan den Gemeenteraad, den gouverneur van West-Java en den Gouverneur-generaal van Ned. Indië, waarbij erop gewezen wordt, dat de gemeentelijke rooilijnpolitiek fuikend werkt op den handel van de Chineezen. Voorts werd besloten de urgentie te betoogen van de wenschelijkheid het aantal Chineesche leden in den Gemeenteraad Soekaboemi te brengen op 2.

Gevaarlijk speelgoed.

Gistermiddag tegen drieën speelde een Chineesch jongetje op den Pelaboeanweg met een onafgeschoten patroon van een Mannlichergeweer. De kogel was er blijkbaar al af, zoodat hij wat kruit kon bijvullen. Hij nam hiervoor een groot stuk vuurwerk waarvan hij het kruit in de patroonhuls deed. Daarop nam hij een spijker en trachtte hiermede het kruit vast te stampen. De patroon ging af en het jongetje verloor zijn vijf linker vingers.

Pastoor Beekman.

Heden is na een vacantie van eenige maanden Pastoor Beekman weder naar Semarang vertrokken. Gedurende zijn verlof alhier heeft deze eenvoudige priester reeds vele vrienden verworven en zijn aanwezigheid gedurende de Pausfeesten was nog menigeen bijgebleven.

Pastoor Beekman komt mogelijk in Juni terug te Soekaboemi.

RECHTZAKEN.

De Zaak Trieling.

(Vervolg.)

De verdediger verzoekt nogmaals getuige mr. Gevaerts de vraag te willen stellen of hij deponeering van de zaak mogelijk achtte, en zijn antwoord te willen notuleeren.

Getuige Gevaerts: Ja, ik acht zulks zeer wel mogelijk.

Thans wordt voorgeroepen getuige Langendam die de mededeeling doet dat door hem een telefonisch gesprek is afgeluisterd tusschen getuige Gevaerts en mevrouw Trieling.

— Ik heb, zegt getuige, gehoord dat de heer Gevaerts er op aandrong om beklaagde naar den officier van Justitie te laten gaan, zoo niet, dan zou zijn, mr. Gevaerts, onderhoud met dien officier van Justitie voor niets zijn geweest. Beklaagde hoefde niet bang te zijn, als hij maar alles doet wat de officier v. Justitie wenscht, en op alles ja en amen zegt, dan, aldus de woorden van mr. Gevaerts volgens getuige, garandeer ik dat dezaak wordt getoetoept.

President tot getuige Langendam: Hoe is het mogelijk dat U zich die woorden zoo goed herinnert?

Getuige Langendam: Omdat ik in de zaak belang stelde. Ik heb van het gesprokene aanteekening gehouden.

Getuige Gevaerts ontkent ten stelligste het woord garandeeren in dit verband te hebben gebezigd. Wel heb ik, zegt getuige, gegarandeerd, dat van inhechtenisstelling bij bekentenis geen sprake zou zijn.

Getuige Langendam: Er is geheel niet over inhechtenisstelling of iets dergelijks gesproken.

Getuige Gevaerts wenscht nog de mededeeling voor den Raad te doen, dat hem later ter oore was gekomen, dat beklaagde zijn vroegere bekentenis ingetrokken had.

Ik heb, zegt getuige, mij per schrijven gericht tot beklaagde en naar de juistheid van dit gerucht geïnformeerd, doch kreeg geen antwoord op mijn brief.

Verdediger: Zeer juist, en wel op mijn advies.

Getuige tot verdediger: Dan had U moeten antwoorden.

Verdediger: Absoluut niet noodig.

De zaak wordt uitgesteld tot Woensdag 26 Februari 1930.

NIEUWE BOEKEN.

Puberteit (Young Woodly door John van Druten Haarlem, Tjeenk Willink 1929.

Een vlag, die de lading niet geheel dekt, hetgeen in dit geval het boek niet schaadt. Wij bedoelen, dat ons de vertaling van den titel niet gelukkig gekozen lijkt. Over die vertaling zelf (van Ida Haakman) overigens niet dan goeds.

Moeten we in dit werk een poging zien, om onder de vooral in Engeland sterke conventie uit te komen, in casu op het stuk van jeugdopvoeding? Veel is reeds geschreven over het systeem der boarding schools, het heeft even felle voor- als tegenstanders. Als men op dit punt de bedoeling van den schrijver distilleert komt men tot de conclusie, dat hij niet tegen het systeem op zichzelf is, doch wel een *Abmilderung* in de sterke eenzijdigheid wil zien aangebracht.

Het thema is niet nieuw, maar de wijze, waarop het hier wordt behandeld, plaatst het vraagstuk nog eens scherp in het licht der moderne opvattingen.

In ieder geval: dat dit werk grooten opgang heeft gemaakt, is zeker niet onbegrijpelijk en wij kunnen het dan ook zeer zeker aanbevelen.

V.D.

LAATSTE BERICHTEN.

De Verhouding met België.

's-GRAVENHAGE, 30 Jan. (*Spec. Bat. Nwsblad.*) Naar uit Brussel wordt gemeld wordt er in het afdeelingsverslag betreffende Buitenlandsche Zaken op gewezen, dat het zoowel het verlangen van Nederland als van België is om de hangende kwesties tusschen de beide landen te zien opgelost. In beide landen staat de openbare meening gunstig tegenover elk teeken van ontspanning van de toestand. Aan beide zijden van de grens oordeelt men dat de solidaire belangen der twee landen in acht genomen moeten worden en dat een praktische oplossing van de kwesties in het belang van beide naties zou zijn.

Geridderd.

DEN HAAG, 30 Jan. (*Aneta*). De vertrekkende Italiaansche gezant is benoemd tot ridder in het grootkruis van Oranje Nassau.

De Utrechtsche Documenten.

BRUSSEL, 29 Jan. (*Aneta*). De Kamer stemt morgen omtrent de gisteravond na een zeer woelig en zeer verward debat toegestane Vlaamsch-nationalistische interpellatie over de door Ward Hermans ingediende motie strekkende tot nader onderzoek van de Utrechtsche documentenaffaire alsmede de opening van de betreffende dossiers van het departement van landsverdediging.

BRUSSEL, 30 Jan. (*Aneta*). Bij de interpellatie werd een motie van vertrouwen in de regeering aangenomen, waardoor de motie Ward Hermans vervallen is.

Er hadden geen incidenten plaats.

De Eisch tegen Liebermann.

DEN HAAG, 30 Jan. (*Aneta*). Tegen Liebermann werd drie jaren gevangenisstraf geëischt, met aftrek van acht maanden welke hij reeds in preventieve hechtenis heeft doorgebracht.

De Bezoldiging der Kamerleden

'S-GRAVENHAGE, 30 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad.*) In het Afdeelingsverslag wordt door enkelen opgemerkt, dat eenige vergoeding voor de leden van de Eerste Kamer gewenscht is. Zij noemen een bedrag van f 2500,—. Dat er grondwettelijke bezwaren zouden bestaan, betwisten zij. Velen wijzen er daarentegen op, dat het aanzien van de Eerste Kamer berust op het feit, dat de leden geen beroepspolitici zijn.

De Toekomst van Suriname.

's-GRAVENHAGE, 29 Jan. (*Aneta*). In de memorie van antwoord betreffende de begrooting van Suriname, zegt de minister van koloniën van oordeel te wezen dat de eenige weg welke ten aanzien van Suriname bewandeld kan worden is een geduldige gebouw met een aangrijpen op bescheiden schaal van alle aangelegenheden die een kans bieden om Suriname op te heffen uit de economische inzinking.

De minister verwacht niets van een algemeen verbeteringsplan.

De Koninklijke Familie.

's-GRAVENHAGE, 29 Jan. (*Aneta*). De koninklijke familie vertrekt 3 Februari voor een verblijf van drie weken naar Zuid-Duitschland.

Dividenden.

's-GRAVENHAGE, 30 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De Cultuur Mij Modajac declareerde een dividend van 8 pct.

De Grafschennis.

BRUSSEL, 29 Jan. (*Aneta*). De rechtbank veroordeelde den Hollandsche student die het graf van den onbekenden soldaat te Brussel bevuild heeft tot zes maanden gevangenisstraf plus 1400 franken boete. Dit is de hoogste straf welke op een dergelijk vergrijp staat.

De dader was afwezig.

Studiereis.

HENGELO, 29 Jan. (*Aneta*). Een twintigtal katoenfabrikanten uit Twente vertrokken in April naar Amerika voor een studiereis van zes weken.

Zij zullen de textielbedrijven in Amerika bezichtigen.

Dr. A.G. Kröller.

DEN HAAG, 35 Jan (*Aneta*) Dr. A. G. Kröller is benoemd tot commandeur in de orde van het legioen van eer.

Wrakstukken.

DEN HAAG, 30 Jan. (*Aneta*). Op de Fransche kust bij Douarnenez zijn wrakstukken, denkelijk van een Hollandschschip van de O.I. compagnie *de Lynbaen* dat daar in de achttiende eeuw vergaan moet zijn, te voorschijn gekomen.

Liquidatie voorgesteld.

Onze speciale dienst meldt uit Den Haag, dat de Cultuur en Mijnbouw Mij Java-Sumatra liquidatie voorstelt.

Met een Bijl neergeslagen.

In de Kanonlaan, Meester Cornelis kregen twee Inlanders ruzie. De een wond zich daarbij zoo op, dat hij op een gegeven moment mata glap werd, een bijl greep, waarmee hij zijn tegenstander neersloeg.

De ongelukkige werd levensgevaarlijk gewond naar de C.B.Z. overgebracht, terwijl zijn aanrander achter de tralies werd gezet.

Onverantwoordelijk.

Gistermiddag, zoo verneemt Aneta, is wegens het niet afsluiten van den overweg bij Tjikarang, voorbij Bekassie, bijna een groot ongeluk gebeurd.

Een Europeesche opziener van de veldpolitie, merkte tegen half 7, toen hij toevallig in de voorgalerij van zijn woning, vlak tegenover den overweg zat, door een gedreun in de verte, dat de expres uit Soerabaja in aantocht was.

Tegelijk merkte hij tot zijn schrik dat de overweg niet gesloten was, en dat eenige voertuigen, die juist waren gepasseerd op het punt stonden om dien overweg over te steken.

De wakkere politieman rende naar buiten om nog juist bijtijds het straatverkeer bij den overweg stop te zetten.

Het was een kwestie van een paar seconden. Op nagenoeg het zelfde moment stormde de trein voorbij.

Bij onderzoek bleek dat de overwegwachter zijn post verlaten had om elders andere werkzaamheden te verrichten.

Dit is reeds de tweede maal dat dezelfde overwegwachter zich aan zulk misdadig plichtsverzuim heeft schuldig gemaakt. Bij de vorige gelegenheid kreeg hij voor zijn verzuim 7 dagen hechtenis.

Ondanks dit feit heeft men hem in zijn! betrekking gehandhaafd. Mooie boel

Personalia.

De heer F. T. Steenmeyer, administrateur van Financiën der 2e klasse, hoofd van de Afdeeling Comptabiliteit van het Gouvernementskantoor te Medan, is belast met de waarneming van het ambt van administrateur der 1e klasse.

*

Dr. Sardjito, Gouvernementsarts der 1e klasse te Weltevreden, is belast met de waarneming van de functie van hoofd-gouvernementsarts.

*

Aan dr. Sardjito, hoofdassistent in de Algemeene Pathologie aan de Geneeskundige Hoogeschool te Weltevreden, is met ingang van 31 Jan. eervol ontslag verleend.

*

De heer G.J. ter Poorten is belast met de waarneming van het locoburgemeesterschap van Soerabaja.

De Theems buiten haar Oevers getreden.

Tengevolge van den hevigen regenval trad de Theems hier en daar buiten haar oevers. Hier ziet men een winkeltje te Sunburg, dat door het water geheel werd geïsoleerd en dat men slechts met een bootje kon bereiken.

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

Dansen.....

's-GRAVENHAGE, 30 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad.*) In het Voorloopig Verslag achten sommige kamerleden wettelijke voorschriften voor dansverbod en dansverlof ongewenscht. Volgens hen dient de overheid zich te onthouden van een dergelijk ingrijpen in het vermaak der burgers.

Anderen daarentegen meenen, dat de overheid excessen, die de openbare zedelijkheid benadeelen, moet bestrijden.

Curaçao.

's-GRAVENHAGE, 30 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad.*) Te Nieuwersluis heeft de commandant van de politietroepen op het kazerneplein een gedenkzuil onthuld ter nagedachtenis aan den op 8 Juni van het vorige jaar in Curaçao gesneuvelden sergeant-majoor Vaas.

Een Dreigbrief van Urbina?

WILLEMSTAD, 31 Jan. (*Aneta*). De luitenant van het garnizoen ontving een brief onderteekend „Urbina" waarin gewaarschuwd wordt tegen het straffen van de in verband met den overval gearresteerde Venezolanen. Anders zou Urbina maatregelen treffen. De brief draagt het poststempel van Mexico.

BRITSCH-INDIË.

Eischen van Gandhi.

Gandhi.

BOMBAY, 30 Jan. (*Aneta-Reuter*). In een artikel in *Young India* zegt Gandhi dat er verder geen sprake meer zal wezen van lijdelijk verzet, indien Engeland een begin maakt met de hervormingen welke door hem zijn voorgesteld. Deze hervormingen zijn onder meer: een algeheele prohibitie, vermindering van bepaalde belastingen tot de helft, een hoogere salaris-schaal, een beschermende tarievenwet op de buitenlandsche geweven stoffen, afschaffing van de paragraaf in het strafwetboek op opruiïng, amnestie aan alle politieke misdadigers, moordenaars uitgezonderd en afschaffing van het *Criminal Ivestigation Department.*

HET BRITSCHE RIJK.

De „R. 100".

LONDEN, 29 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Het luchtschip *R. 100* heeft de laatste proefvlucht van 51 uur volbracht en is hedenmiddag te Cardington teruggekeerd.

Het luchtschip vloog met mistig weer over Zuid-Engeland.

De Steenkolenwet.

BORDEAUX, 29 Jan. (*Aneta-Radio*). De mijneigenaren uit Zuid Wales, die een kwart der mijneigenaren vertegenwoordigen, hebben een comité gevormd om zich te verzetten tegen de stemming over de wet op de steenkolen in het parlement.

FRANKRIJK.

Koloniale Leening.

PARIJS, 30 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De minister van koloniën deelde in de Kamer mede dat hij van plan is een leening uit te schrijven van 5 milliard franken voor ontwikkeling van de koloniale gebieden.

HET DUITSCHE RIJK.

De valsche Sovjet-bankbiljetten.

BERLIJN, 30 Jan. (*Aneta-Reuter*). Bij de behandeling van de affaire betreffende de vervalsching van Sovjet-bankpapier, werd ter verdediging aangevoerd dat de Sovjet zelf voor politieke doeleinden Engelsche, Amerikaansche en Chineesche munt heeft vervalscht tot een waarde van 500 millioen pond sterling.

200.000 pond sterling hiervan werden naar generaal Feng gezonden, 100 000 pond sterling naar het Sovjet-leger in het Verre Oosten.

Deze bewering wordt door de politie gestaafd.

De Fransche Cultuur.

BERLIJN, 28 Jan. (*Aneta-Radio*). Gemeld wordt dat de Fransche regeering een Fransch instituut zal stichten met het doel een centraal punt te hebben voor de propaganda van Fransche cultuur in Duitschland.

De Rebellie der Communisten.

BERLIJN, 28 Jan. (*Aneta-Radio*). De communisten zetten hun actie in de omgeving van Berlijn voort. Zij smeten met steenen naar een twaalftal automobielen. Verscheidene inzittenden werden ernstig gewond.

SKANDINAVIË.

De Koningin van Zweden ernstig ziek.

NAUEN, 30 Jan. (*Aneta-Radio*). Uit Rome wordt gemeld dat Victoria, de koningin van Zweden, ernstig ziek is

Haar krachten nemen op onrustbarende wijze af.

De koning is aan haar ziekbed geroepen.

SPANJE.

Het Kabinet Berenguer.

MADRID, 29 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Men verwacht dat het kabinet Berenguer hedenmiddag beëedigd zal worden.

Een der eerste daden zal wezen het uitschrijven der parlements-verkiezingen. Berenguer heeft doen weten dat onlusten niet geduld zullen worden en voornamelijk geen relletjes gericht tegen de personen van de dictatuur.

De algeheele censuur zal nog tijdelijk gehandhaafd blijven.

MADRID, 30 Jan. (*Aneta-Reuter*). In het kabinet, door generaal Berenguer geformeerd, is deze zelf premier, minister van oorlog en minister van buitenlandsche zaken.

SOVJET-RUSLAND.

Conflict over de Partij-politiek.

MOSKOU, 28 Jan. (*Aneta-Reuter*). De volkscommissaris van gezondheid, Semashko, is afgetreden en zal worden opgevolgd door Michael Valdimirski, de vroegere volkscommissaris van binnenlandsche zaken.

Hoewel, volgens de officiëele lezing, Semashko om gezondheidsredenen is afgetreden, doen geruchten de ronde dat zijn heengaan een gevolg is van een conflict over de partij-politiek met Stalin.

ZUID-AMERIKA.

De „Monte Cervantes".

BUENOS AIRES, 29 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De passagiers van het Duitsche passagiersschip *Monte Cervantes* keeren van het verbannings-eiland, waar zij aan land waren gezet, naar de beschaafde wereld terug.

Toen zij de plek passeerden waar *Monte Cervates* met den kapitein in de golven was verdwenen, speelde de muziek een treurmarsch.

DE VOLKENBOND.

Het Grensgeschil.

GENÈVE, 29 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De secretaris-generaal van den Volkenbond heeft van de Boliviaansche regeering telegrammen ontvangen waarin gezegd wordt dat de beschuldigingen van de Paragauyaansche regeering ongegrond zijn.

Verklaard wordt dat Bolivia den vrede in Zuid-Amerika niet wenscht te verstoren.

ALGEMEEN NIEUWS.

De Marineconferentie.

LONDEN, 29 Jan. (*Aneta-Reuter*). Van gezaghebbende Fransche zijde wordt vernomen dat de Fransche en Engelsche delegaties tot overeenstemming zijn gekomen over de grondslag der ontwapening, namelijk of die verminderd moet worden volgens de globale tonnemaat, dan wel volgens de categoriën.

Men verwacht dat over deze kwestie in hoofdzaak zal worden gesproken op de plenaire zitting welke morgen wordt gehouden.

BORDEAUX, 29 Jan. (*Aneta-Radio*). Uit Londen wordt gemeld dat de Engelsche delegatie een onderhoud heeft gehad met de Japansche delegatie en vervolgens met de Fransche delegatie.

Japan betoogde dat de tonnemaat der Japansche kruisers niet beneden de 70 pct. van de tonnemaat der Engelsche of Amerikaansche kruiser kan wezen.

De besprekingen tusschen de Fransche en Engelsche delegaties hebben goede resultaten opgeleverd.

LONDEN, 30 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De plenaire zitting van de marineconferentie is verdaagd nadat het voorstel van Stimson werd aangenomen om een commissie te benoemen welke de kwesties van de procedure en de werkwijze, waaronder de agenda, zal onderzoeken.

Naar verluidt zal nu binnen afzienbaren tijd de kwestie van de werkwijze, waarover tot nu de meeningen uiteenliepen, opgelost worden.

Alexander deelde mede dat Engeland een algeheele overeenstemming heeft bereikt met de Vereenigde Staten en Japan.

Engeland is er geheel op ingeschoten het systeem in overweging te nemen om de tonnemaat te verdeelen, doch slechts over minder groote scheepstypen.

LONDEN, 30 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De commissie welke door de marineconferentie is benoemd zal zich bezighouden met het onderzoek van de agenda, ingediend door Frankrijk, Engeland, Italië en Amerika.

Hugh Gibson zette uiteen dat de categorische methode voor de beperking van de oorlogsschepen (gesteund door Engeland, Amerika en Japan) bedoelt een toewijzing van een speciale tonnemaat voor elke marine en voor elk soort schip. De globale methode voor beperking (voorgesteld door Frankrijk) beoogt de vaststelling van een totale tonnemaat voor elke marine, maar elk land moet naar verkiezing de tonnemat over de schepen kunnen verdeelen.

Alexander betoogt dat volgens de Engelsche meening slechts van het categorisch systeem vrede en veiligheid te verwachten is, maar na de voorbereidende onderzoekingen van het probleem is Engeland bereid een verdeeling van de tonnemaat in overweging te nemen, doch slechts over minder groote schepen.

De Gouverneur van Nieuw Zuid Wales.

LONDEN, 30 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad.*) Sir Philip Game volgt admiraal Sir Dudley Dechair op als gouverneur van Nieuw Zuid Wales.

De Fortificaties van Kehl.

BORDEAUX, 29 Jan. (*Aneta-Radio*). Uit Straatsburg wordt gemeld dat in overeenstemming met de bepaling in het verdrag van Versailles, de forten te Kehl zijn gesloopt.

Schip gestrand.

HONGKONG, 29 Jan. (*Aneta-Reuter*). De *Macedonia* van de P. & O.-Lijn seinde draadloos dat de Noorsche stoomer *Braaland*, welke op weg was van Shanghai naar Rangoon, gisteravond op de Bombay-bank de Parcel-eilanden gestrand is.

Het schip heeft een groot lek gekregen.

De *Macedonia* en een sleepboot uit Hongkong zijn naar de *Braaland* gegaan om hulp te verleenen.

HONGKONG, 30 Jan. (*Aneta-Reuter.*) De plaatselijke agenten van de *Braaland* ontvingen telegrafisch bericht van het schip dat het niet in onmiddellijk gevaar verkeert. Alles aan boord is veilig.

De *Macedonia* heeft de reis naar Honkong voortgezet.

De Aga Khan, die zich met een bar-juffrouw verloofde is thans ook met haar getrouwd. De huwelijks-ceremonie werd verricht door een Islamiëtisch priester.

Cablegrams.

Berenguer-cabinet.

Madrid, Jan. 29. Berenguer cabinet expected insworn this afternoon. One of the first actions be parliamentary elections.

Berenguer states outbreaks of any kind wont tolerated, especially antimembers dictatorship. Hence strictest censorship maintained temporarily.

Paraguay's Accusations.

Geneva, Jan. 29. Secretary general of the League of Nations, received telegrams ex Bolivian government, asserting that Paraguay's accusations baseless and declaring that Bolivia unwishes to disturb the peace in South-America.

Returning to Civilisation.

Buenos Aire, Jan. 29. passengers of the *Monte Cervantes* returning to civilisation little worse adventure Ship's band played funeral march memory captain, when passed scene disaster.

„R 100".

London, Jan. 29. The airship *R 100* completed fiftythree hour test flight and returned at Cardington this afternoon. The *R 100* overflew whole South England foggy weather.

KUNST EN LETTEREN.

De Opera „Boris Godoenow."

Geschil over de auteursrechten.

De opera „*Boris Godoenow*" verscheen in 1874 en werd door den componist (Moessorgski) zelf uitgegeven. De eerste opvoering van de opera te Petersburg leed, naar het *Hlb.* herinnert, een fiasco. Moessorgski werd mismoedig en stond alle rechten aan de buitenlandsche firma Bessel af. Deze firma gaf in 1894 te Leipzig de opera uit; de tweede druk verscheen in 1894 (Leipzig en Weenen), de derde in 1922 (Parijs, Berlijn, Londen, Leipzig en New-York) Zooals bekend, kwam de partituur, die de firma Bessel uitgaf, niet overeen met den oorspronkelijken tekst. De partituur werd bewerkt door Rimsky—Korsakow die geheele tafereelen schrapte en talrijke veranderingen aanbracht.

In 1928 verscheen te Londen een nieuwe uitgave van de opera, nu in den oorspronkelijken vorm, dus zooals Moessorgki zelf geschreven heeft. De Engelsche uitgever (Oxford University Press) deed dat met toestemming van de sovjet-overheid. De erfgenamen van Bessel kwamen hiertegen in verzet en dienden te Parijs een aanklacht in en eischten een schadevergoeding van 50.000 francs.

De Parijsche rechter was het echter niet eens met de erfgenamen van Bessel. Hij verklaarde, dat in dit geval de sovjet-wet van toepassing is. Deze wet, in haar tegenwoordigen vorm, bepaalt, dat de auteursrechten na den dood van den auteur gedurende 15 jaren aan zijn erfgenamen moeten uitbetaald worden, waarna alles staatseigendom wordt. De erfgenamen mogen hun rechten in geen geval aan een derde overdragen.

Een Frans Hals ontdekt?

De Parijsche correspondent van het *Hbl.* meldt:

Uit Rijssel wordt gemeld, dat aldaar een werk van Frans Hals is ontdekt, dat jaren bij een familie op zolder had gestaan. Toen een kunstkenner de aandacht van den eigenaar op de kunstwaarde van het schilderij gevestigd had, werd een Nederlandsch kenner geraadpleegd, die verklaarde, dat het een Hals was en wel het portret van een van Hals' vrienden, bekend als „De man met den handschoen".

Men wist, dat het werk bestond, maar was er het spoor van kwijtgeraakt.

OFF. BERICHTEN

CIVIEL DEPARTEMENT.

Justitie.

Belast: met de waarneming der betr. van ingenieur bij het veiligheidstoezicht en geplaatst b/h hoofdbureau te Weltevreden ir. J. D. Prins, particulier te Weltevreden.

Benoemd: met ingang van den dag waarop hij van buitenlandsch verlof zal zijn teruggekeerd, tot directeur 3de klasse bij den dienst van het gevangeniswezen, L. N. Smits, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende.

Ontslagen: op verzoek eervol en met recht op pensioen uit 's Lands dienst, A. Hukom, gewezen griffier IIde klass bij den landraad te Toebang.

Verleend: wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa aan mr. A. J. Coutinho, landrechter te Jogjakarta, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 3 Mrt. '30.

I. U. A.

Werkzaamresteld: als controleur-eerstaanwezend ambtenaar te Pontianak, tevens hoofd van afdeeling VII, A. P. Heesterman vd;

als verificateur, Mohammad Masserie A. J. C. Weijdemuller met bepaling, dat laatstgenoemde geplaatst blijft te Soerabaja.

Overgeplaatst: van Djambi naar Makasser, H. W. F. Meeng, tw. ambtenaar 4de klasse (groep I) (verificateur).

Geplaatst: te Soerabaja Moehammad Masserie.

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 29 Jan.

N.I ss. „Rantau Pandjang" gez. Beurts, van Saigon en Tegal, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Gen. Michiels" gez. v. Goorden Oosterlingh van Djambi en Muntok, agt, K.P.M.

N.I. ss. „R ynierzs" gez. Pruim, van Singapore en Tandjongpandan agt. K P.M.

Eng. ss. „Eurylochus" gez. Reed, van Boston en Belawan, agt. Macl. Watson.

Eng. ss. „Giang Ann" gez. Maples, van Semarang agt. Kian Gwan.

N.I. ms. „Ophir" gez. Sluiter, van Makasser en Semarang, agt K.P.M.

N.I. ss. „D. van Twist" gez. Bakker, van Oosthaven agt. K P.M.

N.I. ss. „Rumphius" gez. v.d. Berg, van Tarakan en Semarang agt. K.P.M.

N.I. ss. „Brouwer" gez. Rommers, van Pasar Ikan agt. K.P.M.

Jan. „Seiun Maru" gez. Hamada, van Kobe en Cheribon agt. Macl. Watson.

N.I. „Tjikarang" gez. Hopman, van Soerabaja en Semarang, agt. J.C.J.L.

Aangekomen 30 Jan.

Eng. ss. „Empress of Australia" gez. Latta, van New-York en Padang, agt. JCJL

Eng. ss. „Poyphemus" gez. Sturrock, van Telok Betong, agt. Macl. Watson.

Duitsch. ss. „Menes" gez. Hauth van Hamburg en Palembang, agt. Muller en Co.

N.I. ss. „Indragiri" gez. Bakker, van Pasar Ikan, agt. K P.M.

N.I. ss. „van Riemsdijk" gez. Schilling van Semarang agt. K.P.M.

Ned. ss. „Schouwen" gez. Roos, van Rotterdam en Belawan, agt. Rotterdamsch Lloyd.

Eng. ss. „Silverbelle" gez. Dunnett, van New-York en Pamanoekan, agt, Hadden Co.

Vertrokken 29 Jan.

N.I. ss. „van Goens" gez. Seepers, naar Tg. Pandan, en Pontianak.

Ned. ms. „Indrapoera" gez. Ross, naar Singapore, Belawan, Sabang, Colombo enz. Boterdam.

Duitsch ss. „Luneburg" gez. Wieck, naar Padang, Colombo, Suez. P. Said, Amsterdam, Londen en Hamburg.

Eng. ss. Giang Ann gez. Maples, naar Singapore.

N.I. ms. Ophir gez. Sluiter, naar Padang

N.I. ss. Brouwer gez. Remmers, naar Kalianda, Oosthaven en Kota Agoeng.

N.I. ss. „Rumphius" gez. v.d. Berg, naar Muntok en Palembang.

Vertrokken 30 Jan.

N.I. ss. „van Heemskerk" gez. Krens, naar Noordelijke havens Westkust van Sumatra.

N.I. ms. „Loudon" gez. Martein, naar Singapore via Koba en Pangkal-pinang.

N.I. ss. „Rantu Pandjang" gez. Beurts, naar Bangkok.

N.I. ss. „Gen. Michiels" gez. v. Goor den Oosterlingh, naar Semarang.

N.I. ss. „Lansberge" gez. Jansen, naar Soerabaja.

N.I. ss. „Tjikarang" gez. Hopman, naar Muntok, Hongkong, Amoy en Shanghai.

Ja. ss. „Seiun Maru" gez. Hamada, naar Tjilatjap.

N.I. ss. „Indragiri" gez. Bakker, naar Palembang via Bodjonegara enz. Menggala.

N.I. ss. „van Neck" gez. Biegel, naar Boeleleng via kustplaatsen.

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Djember" 29 dezer te Padang uitr.
ss. „Schouwen" 30 dezer te Priok id.
ss. „Kertosono" 31 dezer te id. id.
ms. „K. Gedeh" 30 dezer uit Padang id.
ss. „Sitoebondo" 29 dezer uit Medan id.
ss. „Gorontalo" 30 dezer uit Sabang id.
ss. „Ameland" 30 dezer uit P. Said id.
ms. „Indrapoera" 29 dezer uit Priok thuisr.
ms. „K. Radja" 29 dezer te Marseille id.
ms. „Kedoe" 29 dezer uit Port Said id.
ss. „Blitar" 30 dezer te Makasser kustr.
ss. „Insulinde" 30 dezer uit Semarang id.
ms. „K. Inten" 30 dezer te Cheribon id.

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

ms. „Chr. Huygens" 28 dezer uit Suez uitr.
ms. „P. Roebiah" 29 dezer uit id. id.
ss. „Pr. der Ned." 30 dezer uit Singapore 1 Febr. verw. 9 u. v.m. Priok uitreis.
ss. „Karimata" 30 dezer te Belawan id.
ss. „J.P. Coen" 29 dezer uit Soerabaja kustr.
ss. „Roepat" 30 dezer te id. id.
ms. „P. Bras" 30 dezer uit id. id.
ss. „Rondo" 29 dezer te Amsterdam thuisr.
ss. „Radja" 29 dezer uit Padang id.
ss. „Moena" 30 dezer uit Colombo id.
ss. „Kon. der Ned." 30 dezer uit id. id.
ss. „Singkep" 30 dezer te Marseille id.

Hol and Amerika Lijn.

ss. „Blijdendijk" 30 dezer te Makasser kustreis.

Java Bengalen Lijn.

ss. „Enggano" 28 dezer uit Rangoon.
ss. „Jacatra" 29 dezer te Semarang.

Java New-York Lijn.

ss. „Karimoen" 29 dezer te Belawan.

Radioverbindingen.

Binnen bereik van Weltevreden-Radio: Lemaire, Ombilin, Op ten Noort, Ophir, Plancius, Rumphius, Pr. der Ned., Tjikini, K. Inten, Tjibadak, Seiun Maru.

„Chr. Huygens" Portsudan, „P C. Hooft" Bonifacio, „Joh. de Witt" Cabofinisterre, „Pr. der Ned." Welt., „Kon. der Ned." Karachi, „Indrapoera" Singapore, „Patria" Bonifacio, „Tjerimai" Colombo, „Sibajak" Alexandria.

De schepen zijn allen in verbinding met Sabang- en Scheveningenradio, uitgezonderd de „Tambora".

ADVERTENTIEN.

BEAR BRAND HOSIERY

Mevrouw!

Wij vragen Uwe speciale attentie voor onze bekende

BEAR BRAND DAMESKOUSEN!

No. 98	1 paar	f 1.—
	3 „	„ 2.70
No. 100	1 „	„ 0.90
	3 „	„ 2.50
No. V. 10	1 „	„ 1.40
	3 „	„ 3.60

Duurzaam! Mooi! Goedkoop!

TOKO EUROPA
PASAR BAROE.

3387

ASTHMA.

Het Asthmapoeder en de Asthma-cigaretten van Apotheker Boom geven direct verlichting bij Asthma, Bronchitis en de daaruit voortkomende Borstbenauwdheid en Borstbeklemming en andere aandoeningen der Ademhalingsorganen. Verkrijgbaar à f 1.75 per doos in alle apotheken, drogistwinkels en toko's. Gen. Agentschap Willem Italie, Soerabaia. 3380

Magneetjes Trekken!

OVER DE 10.000 GUNSTIGE GENEESKUNDIGE VERKLARINGEN

Serravallo's IJzerhoudende Kinawijn

Vernieuwt het bloed — Wekt de levenskrachten op — Bevordert den eetlust — Versterkt de zenuwen.

Serravallo's ijzerhoudende kina-wijn is **het beste** staalmiddel bij bloedarmoede, gebrek aan eetlust EN ALLE andere zwaktetoestanden na MALARIA, INFLUENZA KOORTSEN ENZ. en ook voor het geval dat men zich OVERWERKT heeft.

Aangenaam van smaak.

Dosis: 1—2 likeurglaasjes per dag voor kinderen en 3—4 voor volwassenen.

J. SERRAVALLO, APOTHEKER, TRIESTE-BARCOLA (ITALY)

Imp.: Firma AUW PIT SENG MEDAN, Bijkantoor Soerabaja, Tel. 2572N.
Java-Agents: N.V. NG TET FO, Weltevreden. 3367

Electrische & Machinale Brood- en Banketbakkerij
Maison voorheen Th. VOGELPOEL

Eigenaar TIAN BOEN HAIJ

Matramanweg 85 Telf. 390 en 558 Meester-Cornelis.
VERKRIJGBAAR:

Taartjes, beschuitjes, theebanket, overheerlijke taarten, warme gerechten, Hollandsche Wafels, overheerlijke gekruide Indische spekkoeken, Sint. Nicolaasgebakken enz. enz. 1827

OP DE WARME DAGEN DRINKT MEN UITSLUITEND

SINASIA

(UIT VERSCHE SINAASAPPELEN GEPERST).
HEERLIJK!!! VERFRISSCHEND!!!
OEVRAL VERKRIJGBAAR. 3015

GALANTINES

Onverwacht bezoek? Natuurlijk is dat geen bezwaar! Want in haar provisiekast heeft elke goede huisvrouw steeds iets extra's bij de hand om het diner uit te breiden: Galantine de Veau, Kip en Ham, Ham en Tong, of Tong en Kip. Zij heeft maar voor het kiezen. Zij zijn zoo handig die blikjes Galantine voor Sandwiches of Hors d'oeuvre; voor iedere gelegenheid zijn zij geschikt. En die van Tieleman & Dros heeft Uw leverancier steeds in voorraad.

Tieleman & Dros

Noem bij het bestellen den naam Tieleman & Dros en overtuigt U, dat deze op de blikken staat.

3378

Cadena

Corona
(de Luxe serie)
ware grootte

Cesares
ware grootte

Coquetas
ware grootte

Rooken is méér dan 'n gewoonte wanneer de sigaar 'n „Cadena" is!

NIET DUURDER alleen maar BETER

IMPORTEURS: B.G. STIBBE'S EXP. Mij. BATAVIA SOERABAIA

3376

Op de club

Wij gebruiken voor onze Z.O. Genever uitsluitend granen, onze fabrieken staan, wat dit aangaat, onder rijkscontrôle.

Voor onze likeuren gebruiken wij uitsluitend de allerbeste grondstoffen en de allerfijnste alcohol.

Hecht U waarde aan kwaliteit, dan raden wij U aan het merk „Bols" uitdrukkelijk te verlangen.

BOLS 1575

3404

Importeurs: E. DUNLOP & Co.

KLEERMAKER

LIE KIOEN BOEN

SENEN 121 Telefoon 822,
t/o Gouv. Pandhuis Welt.

Billijke prijzen. Prima snit en afwerking. 1e Klasse coupeur.

Steeds voorhanden:

GABARDINE, PALMBEACH in alle mode-kleuren.
TRICOT, in diverse soorten.
ZWARTE PAKKEN, gegarandeerd de allernieuwste coupe.
WITTE PAKKEN in prijzen 4 sv 1e, 2e, 3e en 4 vanaf **f 11.—**

LAAT ONS UW SCHILDERWERK VERZORGEN!

Bij uitgebreide verfwerken nemen wij desgewenscht ook het geheele werk op ons, inclusief werkloonen, gebruik onzer verfspuiten, Europeesch toezicht, enz. Wij beschikken over vakkundig uitvoerend personeel. U kunt er dan van verzekerd zijn, dat Uw schilderwerk naar behooren en onder vakkundig toezicht op de meest doelmatige en economische wijze wordt uitgevoerd. —

LINDETEVES STOKVIS

Voor elk doel een passende verfsoort!

3375

Borsalino Grand Prix-Paris 1900

ANTICA CASA FONDATA NEL 1857

Laat de **BORSALINO** Uw hoed zijn.

Alleen de hoeden, voorzien van het stempel

ANTICA CASA

zijn vervaardigd door de **originecle** Borsalino-fabriek.

3374

Iets bijzonders in

Fransche ZEEP

4 Punten waarom deze Zeep zoo'n enorm succes heeft.
1. Bijzonder fijne Parfums.
2. Eene kwaliteit waar u extra lang mee doet.
3. Een lagere prijs dan elders.
4, Eene fijne aparte verpakking.

KOMT U ONZE COLLECTIE ZIEN.

Het is de moeite waard.

H. BONEFAAS,

Welt., Noordwijk 42, Tel. 365.
3360

MORGEN MAGNEETJES

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

MAGNEETJES TREKKEN!

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN DERDE BLAD Directeur: G. MOLENAAR

De tweede Haagsche Conferentie

door

VILLANUS.

30 December.

Ten tweede male binnen een half jaar zal Den Haag vele der belangrijkste staatslieden van Europa in zijn dreven vereenigen: „binnen zijn muren" kunnen wij niet zeggen van Europa's schoonste dorp, dat nooit muren bezeten heeft. Frankrijk zendt Tardieu, het opkomende licht, Briand, die er het monopolie heeft van internationaal staatsmanschap, en zoovele andere grooten binnen en buiten zijn kabinet.

Engeland zendt zijn nieuwen kampioen Snowden, die niet sterk vergezeld is omdat hij geen sterke lieden naast zich duldt. Duitschland stuurt zijn nieuwe mannen onder dr. Curtius, die de zware erfenis van Stresemann te torsen heeft. Het geschil tusschen dr. Schacht en de regeering is nu internationaal erkend door de weigering van Schacht om als lid der delegatie op te treden. Alle andere landen sturen het beste, wat zij op het oogenblik kunnen zenden, daar zij weten, dat in Den Haag belangrijke besluiten zullen worden genomen of voorbereid.

Het getal der vertegewoordigde naties zal nog aanzienlijk grooter zijn dan op de eerste conferentie: de „Oostelijke debiteuren", Duitschland's medeverliezers van den oorlog, Hongarije, Oostenrijk en Bulgarije, zullen mede van de partij zijn, omdat nu ook hun verplichtingen moeten worden vastgesteld.

Men ziet, één lid ontbreekt van de groep, die tijdens den oorlog het verbond der centrale mogendheden vormde: Turkije.

Dit was in de gelukkige omstandigheden om op een gegeven oogenblik alle lasten, die men het had willen opleggen, van zich af te schudden, zoodat het een tweede vredesconferentie na die van 1919 kon doorzetten, waarbij het niet meer in de positie was van den verslagene, die zich door zijn overwinnaar de vredesvoorwaarden moet laten dicteeren.

Den Haag is gereed om de conferentie, die waarschijnlijk nog omvangrijker wordt dan haar voorgangster, te ontvangen. Men weet dat ons land en onze residentie er hebben ingelegd met haar toebereidselen voor „der Tragoedie erster Teil", zooals de Duitschers het met galgenhumor noemden. De omstandigheden zijn tegelijkertijd gemakkelijker en moeilijker dan in Augustus. Toen was het in het volle badseizoen, en wij tijdens een prachtigen zomer; nu valt de conferentie in een stille periode voor de hotels; er is dus meer plaats.

Maar in Augustus stond Scheveningen ter beschikking, waar honderden conferentiegasten konden worden opgeborgen; dat is nu gesloten, en komt in ieder geval niet voor huisvesting in aanmerking. Men lijdt bij ons nu eenmaal aan zelfonderschatting, en daarom heeft menigeen opnieuw zijn hart vastgehouden uit vrees, dat Den Haag geen onderkomen zou kunnen verschaffen voor zooveel gasten. Ook dezen keer echter komt men deze moeilijkheid weer verrassend gemakkelijk te boven.

Het was jammer, dat het gebouw van de Eerste Kamer, met zijn geriefelijke inrichting en zijn mooie omlijsting, der conferentie niet weer ter beschikking stond. Van onzen senaat daagden echter de afdeelingen, en senatoren zijn heeren die voor niemand het veld ruimen. Toen heeft het departement van buitenlandsche zaken een oogenblik geaarzeld tusschen de Tweede Kamer, die wel ter beschikking stond, en het Vredespaleis. De keus was bij slot van rekening niet moeilijk.

Terecht wilde men zoo weinig mogelijk raken aan de regelingen die met zoo groot succes reeds een keer hadden dienst gedaan. Delegaties zoowel als Pers vinden nu op het Binnenhof het hun bekende terrein terug. Slechts zullen de gedelegeerden zich er aan een minder weelderige omgeving moeten gewennen.

Zij komen daar onder niet gemakkelijke omstandigheden: weer opgejaagd door gebrek aan tijd. Tegenwoordig zijn gewichtige internationale bijeenkomsten der staatslieden, die een kwart eeuw geleden zeldzame gebeurtenissen waren, zoo dicht gezaaid, dat er ternauwernood ruimte voor bijzondere beraadslagingen overblijft. 3 Januari begint men in Den Haag, 13 Januari komt te Genève de Raad van den Volkenbond bijeen, 21 Januari begint te Londen de zoo gewichtige vlootconferentie, waar Tardieu en Briand beiden heen moeten, en die niet kan worden uitgesteld zonder dat men onbeleefd wordt tegenover Amerika dat met de conferentie van Den Haag niets uitstaande wil hebben.

Ware het nu zooals velen naïevelijk verwachten, dat men in Den Haag slechts bijeenkomt om protocollen te teekenen van verdragen, die reeds in vaten en kannen naar Den Haag worden meegebracht, dan was het bezwaar niet groot. In werkelijkheid staan de zaken heel anders. Men komt, ondanks dezen keer uitvoerige voorbereiding, met veel meer zekerheid ter conferentie dan in Augustus. Het zeer netelige probleem van de schulden der bondgenooten van Duitschland heeft men niet te voren kunnen oplossen, en zal in Den Haag uit de wereld moeten worden geholpen. Of dit lukken zal?

De Duitsche regeering verschijnt met de noodzakelijkheid, om zich eenigermate te dekken tegen nieuwe en gevaarlijke verwijten van dr. Schacht. Op het oogenblik zeggen de Duitschers zelfs, dat zij de conferentie liever nog wat hadden uitgesteld, ondanks de haast, die men juist bij hen zou verwachten tegenover de ontruiming van het Rijnland. Over de inrichting van de bank zal ook nog wel een woordje gesproken moeten worden.

Liefhebbers van crises en spannende momenten hebben dus alle kans ook dezen keer niet te kort te komen. Wij zijn volstrekt niet overtuigd, dat na deze tweede Haagsche conferentie een derde overbodig zal blijken. Wij vreezen echter dat die dan niet bij ons zal worden gehouden, en dat men dus niet van de Haagsche vredesconferentie zal mogen spreken, omdat Den Haag in ieder geval den difinitieven vrede, dien optimisten ervan durfden verwachten, niet gebracht heeft.

Intusschen moet nu het feest nog beginnen. Langzaam aan komen reeds buitenlandsche journalisten binnen. Wij hebben er getroffen, die, na den heerlijken zomer welken zij hadden kunnen beschrijven, gekomen waren om nu de geneugten van den Hollandschen winter te schilderen zooals zij die uit de tafereelen der oude Hollandsche schilders in al hun vreedzame vroolijkheid meenden te kennen. Zij hebben geen sneeuw of ijs gevonden, slechts echt modern Hollandsch winterweer, d.w.z. wind en regen.

Anderen hoopten, een gezelligen oudejaarsavond in Den Haag te kunnen beleven: de ongelukkigen! Heel moeilijk zullen zij het vroolijke restaurantleven op dien avond vinden, dat zij thuis gewoon zijn. Maar een boosaardig Haagsch hotelier heeft hun verteld: „Er is altijd wel wat vertier, omdat zelfs op dien avond de Rotterdammers voor amusement naar Den Haag vluchten." Onhartelijk opgemerkt, nietwaar, van een man, die toch aan dergelijke vluchtelingen ten deele de welvaart van zijn etablissement te danken heeft.

Intusschen houdt men in de officiëele wereld rekening met een korten duur van de conferentie, ofschoon men aan een langen duur ervan gelooft. Feesten van regeeringszijde zijn nog niet aangekondigd, en liggen voorloopig ook niet in de bedoeling. Slechts de gemeente Den Haag zal ook 10 Januari een feest geven, maar niet in zoo grooten stijl als haar feest in het Kurhaus tijdens de eerste conferentie.

Ook heb ik aanduidingen opgevangen, dat H. M. de Koningin plannen zou koesteren, om iets voor de gedelegeerden te doen. Men is daarmede echter bij ons te lande veel terughoudender dan in alle andere moderne monarchieën. Dat trekt wel de aandacht; bij het hofdiner tijdens de vorige conferentie wekte ook de tafelschikking eenige verwondering, daar deze erop berekend was, alle gedelegeerden op eenigen afstand te houden van de Koningin. De meesten aanvaarden zonder critiek deze eigenaardigheid van onde hofetiquette, maar eenige der heeren, die zich ter wille van anderen gekrenkt voelden, maakten bitse opmerkingen.

De burgerij spreekt veel over de conferentie, maar trekt zich er toch niet bijster veel van aan. Zij heeft er ook zoo heel weinig mee te maken. Particulieren buiten diplomaten en Persmenschen, krijgen geen toegang tot de een of twee openbare vergaderingen, Tijdens de zittingen is het Binnenhof afgesloten, zoodat men zelfs geen kans heeft, iets te zien te krijgen van de beroemde vreemdelingen.

Verder is het dorp Den Haag in dit opzicht toch wel grootsteedsch geworden. Door het Hof van Justitie zijn er steeds buitenlandsche beroemdheden, van wie echter niemand notitie neemt, zelfs als zij zich „ter piere" vertoonen.

De conferentie kan echter nog één sensatie brengen: dat is een door de buitenlandsche journalisten aangeboden lunch aan de leiders der delegaties, een gelegenheid waarbij Briand altijd zijn beste welsprekendheid pleegt te ontwikkelen.

Als het bekend wordt dat er gelegenheid bestaat den Franschen leeuw op zijn indrukwekkendst te hooren brullen, dan zal er heel wat in het werk worden gesteld, om op de een of andere manier van de partij te zijn.

Het Binnenhof is zoo onaangenaam potdicht; wellicht heeft hotel de Witte Brug, dat voor de lunch is uitgezocht, minder hechte poorten.

Men kan nooit weten!

(Nadruk verboden.)

BUITENLAND.

De Vereenigde Staten en Haïti.

Werd gedurende de presidentsverkiezingen verleden jaar meer dan eens het argument gebruikt, dat Herbert Hoover zich eigenlijk niet met een goed geweten candidaat had mogen laten stellen, daar hij als „Kwaker" en dus uit den aard der zaak pacifist, zoo de omstandigheden dit meebrachten, voor dit land geen oorlog zou mogen en kunnen verklaren, dan waren er altijd goede geesten genoeg aanwezig, die zich haastten te verzekeren, dat Herbert Hoover tot de soort Kwakers behoort voor wie het begrip oorlog onder bepaalde omstandigheden wel degelijk samen te brengen valt met zijn principes en dat, mocht hij, als president der Vereenigde Staten, eventueel in zulke omstandigheden geplaatst worden, het verklaren van oorlog nooit zou achterwege blijven omdat hij Kwaker is. Zoo lezen wij in de *N.R.C.*: Mochten de verzekeringen zijner vrienden toch enkelen nog omtrent Hoover's gevoelens in twijfel gelaten hebben, de gebeurtenissen in Haïti hebben allen twijfel weggenomen.

De stakingen in Haïti waren uitgebroken, echter zonder geweldplegingen van de zijde der stakers. Er heerschte passieve tegenstand. De inwoners — men wist 't — waren ontwapend. Reeds was er een troepenmacht van 700 man. President Hoover gaf bevel nog 500 man te sturen naar Port-au-Prince. En op den 6den December, twee dagen nadat het eiland in staat van beleg was gesteld, schoten de Amerikaansche soldaten te Aux-Cayes op de samengedrongen menigte, daarbij vijf inwoners doodende. Twintig werden gewond.

Oproer — weerbarstigheden — is men in Haïti gewoon. Vele Amerikanen zijn geneigd zichzelf daarvoor aansprakelijk te houden. In een ernstig en zorgvuldig samengesteld rapport over Haïti, geschreven door dr. R.L. Buell, in opdracht van de „Foreign Policy Association", worden de Vereenigde Staten vrijwel geheel direct of indirect voor de onlusten in Haïti aansprakelijk gesteld.

De Amerikaansche bezetting in Haïti dateert van 1915, Juli 1915, toen de troepen daarheen werden gestuurd om de rust te herstellen na den moord op president Sam. Het was kort nadien dat de Vereenigde Staten er in slaagden het zeggenschap voor zich te verkrijgen over de inwonerrechten en de politiemacht te Haïti. Het parlement van Haïti wordt benoemd door een comité dat onder leiding staat der Amerikanen. In de rede, waarmee president Hoover den 2den December het congres opende, verklaarde hij hoe heel moeilijk het probleem was waar tegenover de Vereenigde Staten zich in Haïti geplaatst zagen en drong hij aan op een „meer definitieve politiek dan die door ons nu wordt gevolgd".

De Amerikaansche bezetting mag ten gunste zijn geweest van de boeren van Haïti, maar ze heeft kwaad bloed gezet bij de ontwikkelde klassen. Want aan dat deel der bevolking wordt alle deelneming in het bestuur van het eiland ontzegd. Een deel der Amerikanen beroemt er zich op, dat Haïti den Vereenigden Staten veel schuldig is.

Zij beroemen er zich op veel bijgedragen te hebben tot de ontwikkeling der bevolking, de „arme zwarten" te hebben beschermd en een einde te hebben gemaakt aan wreedheid en verdrukking. In de bladen als New-York Sun en Philadelphia Ledger leest men daarover lange beschouwingen. „Onze vertegenwoordigers in Haïti hebben bewijzen geleverd van groote kunde en devotie", spreken zij president Hoover na.

Toch blijkt het dat in vele opzichten het zoo'n vaart niet loopt met die ontwikkeling, die aan het volk is gebracht. De Amerikaansche overheid heeft gedurende 1927—1928 b.v. minder aan de scholen in Haïti besteed dan de Haïtische regeering in 1914. Wel is het waar, dat van den kant der Amerikanen millioenen werden besteed aan een systeem van landbouwkundige en technische opvoeding. Maar die millioenen werden voor een groot deel geheel verkeerd besteed, b.v. door het brengen van leerkrachten uit de zuidelijke der Vereenigde Staten—die de Spaansche of Fransche taal niet meester waren en buitendien niets wisten van tropischen landbouw.

De *New York World* van 11 December schrijft o. a.: „Wel is het jammer dat pres. Hoover's plan om een commissie naar Haïti te sturen teneinde de toestanden daar te bestudeeren pas kwam na de uitbarsting tegen het Amerikaansche bewind. De V. S. hebben Haïti sedert vijftien jaren beheerscht. Het moest niet noodig zijn ons er op opmerkzaam te maken dat een ander regeeringsbeleid in Haïti noodig is. Want onze verhouding met Haïti berust op een verdrag dat onder president Wilson met de punt van de bajonet aan de Haïtiaansche regeering is opgedrongen. Nòg is het verdrag zes jaar lang geldig. In 1936 moeten wij ons uit Haïti terugtrekken, òf we moeten het tegenwoordige regime voortzetten òf tot een nieuwe verstandhouding komen".

Voor de prestige der tegenwoordige regeering was het al heel ongelukkig dat het incident in Haïti zoo direct kwam na den onhandigen flater die secretaris van Staat Stimson beging inzake het conflict tusschen Rusland en Mantsjoerije. Men heeft dit zelf direct gevoeld en velen hebben daarom getracht den critici en sceptici vóór te zijn.

De *New York Times* schrijft b.v.: „Ieder anti-Amerikaansch nieuwsblad in Zuid-Amerika zal luide te keer gaan over de dooden in Haïti en het een nieuw bewijs noemen van de imperialistische en wreede handelwijze der Vereenigde Staten. De cynische vraag zal worden gedaan waarom ons land niet het pact van Kellogg naleeft, waarin Amerika eischt, dat het nageleefd wordt door andere naties, die met kleine volken te maken hebben. Deze insinuaties zijn natuurlijk geheel zonder grond en getuigen slechts van onwetendheid omtrent de plichten die de Vereenigde Staten hebben tegenover Haïti". Het blad raadt dan ook ten sterkste aan dat een krachtige commissie naar Haïti gezonden worde, die diep zal ingaan op de klachten, der Haïtianen en die zonder vrees het optreden der militaire Amerikaansche bezetting zal onderzoeken. Er staat te veel op het spel, dan dat het Congres ook maar twijfelen mag te doen wat pres. Hoover het vraagt te doen.

Een politieke Moord.

Moordaanslag en moord, als argument in de politiek, zijn zoo oud als de geschiedenis en in den tegenwoordigen tijd al niet minder talrijk dan zij altijd schijnen te zijn geweest, schrijft de *N. R.C.* In landen waar een tamelijk scherp toezicht bestaat op den inhoud der pers en waar een dictatuur de dingen die gebeurd zijn of gebeuren niet zelden uit de kolommen der bladen houdt, blijft het groote publiek onkundig van aanslagen, indien deze mislukken; maar in de meeste andere landen lekken de aanslagen met politieken achtergrond wel degelijk uit. Dat indertijd president Obregon (Mexico) werd vermoord kon natuurlijk niet verborgen blijven, evenmin als dat — nu al weer jaren geleden — Georges Clemenceau door een kogel werd getroffen. Indien een aanslag op den koning van Italië of op Mussolini coram publico wordt bedreven wordt hij door ieder van den langen duur ook wel bekend. Als een loopend vuur ging de mare door de wereld dat te Brussel de Italiaansche kroonprins door een Italiaan was belaagd.

Nog pas enkele dagen geleden werd een serieuze poging gedaan om den onderkoning van Britsch Indië te doen verongelukken. In Buenos Aires werden schoten gelost op den president Irrigoyen en nu, ten slotte, komt uit Rio de Janeiro bericht van een wel degelijk gelukten aanslag.

De plaats van den aanslag — of eigenlijk was het een moord — was niet alledaagsch: de vergaderzaal van het Huis van Afgevaardigden. Daar doodde de afgevaardigde Simoes Lopez zijn medelid Souza Tilho. Het geschil tusschen de beide heeren was — naar wij in de desbetreffende telegrammen lezen — van politieken aard. Met verbijstering zal men van deze tijding kennis nemen. Zoo ergens waardigheid, kalme bezonnenheid en eerbied voor anderer afwijkend standpunt geboden zijn dan wel in een parlementszaal. Maar natuurlijk is moord altijd en overal verwerpelijk, hetgeen echter niet wegneemt dat in het parlement, in de rechtzaal en in de kerk dergelijke uitbarstingen van haat en redeloosheid nog wel de krachtigste gevoelens van verzet, afkeer en afkeuring wekken. Toch kent de moderne en de modernste geschiedenis daarvan voorbeelden te over. Werd niet nog onlangs zelfs de St. Pieter ontwijd door een moordaanslag, zij het hier dan ook geen politieke!

FEUILLETON.

DE KANG-HE VAAS.

Uit het Engelsch

van

J. S. FLETCHER.

Geautoriseerde vertaling.

14)

Ik keek of hij wellicht een blik wisselde met Getch. Dat was niet het geval. Zij schenen zich daarvan niets aan te trekken. De stem van oom Joseph werd weer zalvend.

„Zoo, zoo, Benjamin! — en wat ontdekte dat slimme jongmensch nog meer?"

„Niets meer!"

„Neen? Zijn er geen andere aanwijzingen?"

Daarna besloot ik hem een laatsten reserveklap toe te dienen.

„U heeft zeker wel eens den naam gehoord van mijnheer Spelwyn, den beroemden verzamelaar?" vroeg ik, terwijl ik hem goed opnam. „Spelwyn—expert in dat zeldzame Chineesche goed!"

„De naam is mij niet onbekend, Benjamin. Ik heb wel eens over hem hooren spreken — in Londen en elders."

„Spelwyn zegt, dat u hem bezocht heeft om een Kang-he vaas te koop aan te bieden", zeide ik langzaam. „Hij vertelde dat aan Cherry! Ja, u!"

Ik zag een eigenaardigen glimlach om zijn mondhoeken te voorschijn komen. Hij spande zijn gelaatstrekken weer onmiddellijk en hij werd nu zalvend en grappig.

„Dat is iets nieuws!" zeide hij langzaam. „Wel, lieve hemel! — Ik dacht wel, dat er nog iets bijzonders op komen. Dus ik bezocht mijnheer Spelwyn en bood hem te koop aan — hoe heet zoo'n ding? — een Kang-he vaas? Zoo, zoo! Benjamin, men is nooit te oud om wat te leeren! Zoo is het!"

„Deed u dat dan niet?"

Hij antwoordde niet. In plaats daarvan stond hij op en keek naar Getch.

„Ik geloof, mijnheer Getch, dat het tijd wordt, dat deze jongelui hun thee krijgen", zeide hij, „en een stukje van die smakelijke cake van uw huishoudster. En intusschen kunnen u en ik eens nadenken over hetgeen wij gehoord hebben. Dus..."

Hij ging naar de deur en Getch eveneens.

„En wij dan?" vroeg ik. „U deed een belofte! En dit meisje..."

„Haar zal geen leed gedaan worden, Benjamin, en jou ook niet", antwoordde oom Joseph over zijn schouder. „Jullie krijgt je thee — terwijl ik en mijnheer Getch ook thee gaan drinken en een beetje over alles nadenken. Daarna..."

Zij waren in een oogenblik buiten de deur en deze werd weder afgesloten en gegrendeld. Ons viel niets te doen, dan kalm af te wachten.

Keziah had mij eens medegenomen naar den dierentuin, waar ik zeer onder den indruk kwam van de wilde dieren, die steeds heen en weer liepen in de getraliede kooien, waaruit zij, arme beesten, niet konden ontsnappen — met hen vergeleek ik mij. Ik vloekte inwendig.

„Ik zeg je, Ben," merkte Pepita op, „dat het je niets geeft om dien dikken schurk uit te schelden. Dat is niet de manier om iemand voor je te winnen. Waarom bestrijdt je hem niet met zijn eigen wapens?"

„Omdat ik niet in staat ben ze te gebruiken. Ik ben geen mensch voor slimheden en uitvluchten en leugens en al die dingen! Wat ik zeg... ik vervloek hem en Getch ook!"

„Ik dacht dat je rechtsgeleerde wilde worden, Ben. Je behoeft niet sluw te zijn, maar je kunt — wat ze noemen — diplomatisch zijn."

„Hoe kun je diplomatisch zijn met dien ouden schurk? Hij is zoo geslepen als een vos!"

„Dat doet er niet toe als hij terugkomt zou ik probeeren hem voor je te nemen; want Ben denk er eens aan, dat ze ons den geheelen nacht hier houden en ook morgen..."

„Hij beloofde, dat jou geen kwaad zou gedaan worden, Pepita. En ik kan me niet voorstellen dat ze ons hier lang zullen houden. Ze zullen ons wel laten gaan, als het duister wordt."

„Het wordt al duister," merkte zij op, terwijl zij in de sombere kamer rondkeek. „Wat zullen wij doen, als ze ons zonder licht laten, Ben? Dan word ik doodsbang!"

Op dat oogenblik werd de ons reeds bekende vrouw weder vlug binnengelaten. Zij bracht een lamp en thee met smakelijk gebak. Wij deden ons daaraan te goed, Pepita merkte op dat oom Joseph toch ook wel goede eigenschappen had en ons niet zou laten verhongeren. Zij sprak de hoop uit dat de overpeinzingen van hem en Getch gunstig voor ons zouden zijn en gevolgd zouden worden door een spoedige vrijlating.

„Zooals ik zeide — misschien als het donker is," bracht ik in het midden. „Als het donker is..."

Ik keek naar het raam en mijn tong weigerde haar dienst. Daar, loerende door het raampje zag ik duidelijk Mandhu Khan de Hindoe-bediende van juffrouw Ellingham, mij aanstaren.

HOOFDSTUK XV.

Meslie-Eiland.

Ik gooide de theeboel bijna om, toen ik naar het raam vloog. Dat plotselinge opstuiven ontlokte Pepita een gil; zij draaide met een ruk in haar stoel om en had nog juist de gelegenheid hem ook te zien. Toen ik bij het venster kwam was hij reeds verdwenen.

„Heb je dat gezien, Pepita?" riep ik uit.

„Ja zeker! Die bruine bediende van juffrouw Ellingham! O, Ben, wat zou hij willen?"

„Hij is aan het spionneeren, Pepita. Ik durf er om te wedden, dat die kerel op zoek is naar oom Joseph. Dat is zoo zeker als tweemaal twee vier is!"

„Zeg je dat aan Ben?" vroeg zij met een knik naar de deur.

Daaraan had ik reeds gedacht.

„Geen woord!" riep ik uit. „We zullen daar geen woord over zeggen. Ik ben niet bang voor Mandhu Khan — juffrouw Ellingham heeft gezegd dat hij een trouwe, aanhankelijke bediende is. Weet je wat ik denk? Ik geloof dat Mandhu Khan om Joseph op het spoor is. Zij zijn zoo slim, die kerels, zooals ik hoor — zij zien dingen die wij niet zien en ik ben er veronderstel dat hij zoekt naar de gestolen eigendommen van juffrouw Ellingham en dat hij een idée heeft, dat oom Joseph ze heeft en dat hij ze hier heeft."

„Denk je, dat hij in Middlebourne al vertellen, ik bedoel... dat hij ons heeft gezien, Ben?"

„Wis en zeker Pepita! Dat is een geluk voor ons dat hij hier kwam loeren! Natuurlijk zal hij het vertellen. Maar hoor eens als deze kerels terugkomen, geen woord over dat gezicht bij het raam. En misschien zijn er nog anderen in de buurt — b.v. Cherry. Een ding is zeker, als die Hindoe weet dat om Joseph in dit huis is dan zal hij hier blijven rondsluipen!"

Mijn geruststellende woorden deden Pepita goed ofschoon, dat moet ik zeggen, zij zich buitengewoon flink had gehouden. Wij gingen verder met onze thee en bleven naar het raam in 't oog. Mandhu Khan vertoonde zich niet meer. Er gebeurde niets; het werd avond, en nog niemand kwam. Het had er alles van dat wij veroordeeld waren om den nacht in gevangenschap door te brengen. Pepita begon te gapen en teekenen van moeheid te toonen.

„Ben, ik ben zoo slaperig... het is al lang tijd om te gaan rusten. Ik kan mijn oogen niet langer openhouden... onmogelijk! Wat zullen we doen, Ben?"

„Jij moet gaan liggen en slapen. En ik blijf wakker... ik kan niet slapen. Ik zal de wacht houden. Jij kunt gerust gaan slapen."

Zij aarzelde een oogenblik en legde zich daarna neer op het bed in de hoek der kamer.

„Goeden nacht Pepita!" zeide ik. „Tob maar niet en slaap lekker. Het zou mij niet verwonderen als wij morgenochtend de deur openvonden — het lijkt mij best mogelijk, dat die kerels vannacht maken dat ze wegkomen."

De Uittocht der Duitsche Kolonisten uit Sovjet-Rusland

door

DR. BORIS RAPTSCHINSKY.

Anderhalf eeuw geleden begonnen Duitsche boeren zich in Rusland te vestigen, aangetrokken door de groote voordeelen, die er te bebalen waren, door den vruchtbaren bodem en de godsdienstige vrijheid. De trek naar Rusland begon tijdens de regeering van Catharina II en werd voortgezet tijdens de regeering van haar opvolgers, die, zelf Duitschers, den Duitschers welgezind waren en hen op alle mogelijke en onmogelijke wijzen begunstigden (het kwam zoo ver, dat een Rus op de vraag van tsaar Nicolaas I, welke belooning hij verlangde, antwoordde: „Sire, maakt u mij tot een Duitscher!")

Het is dus begrijpelijk, dat het aantal Duitschers in Rusland snel toenam. Na den oorlog werden verschillende streken, waar veel Duitschers leven, aan Rusland ontnomen (Estland, Letland enz.), maar toch waren er tijdens de volkstelling van 1926 in de Sovjet-Unie 1.238.600 Duitschers. De overweldigende meerderheid (92 pct.) bestond uit boeren, die over de geheele unie verspreid waren en in sommige streken (bijv. in de z.g. „Republiek der Duitschers aan de Wolga") zelfs de meerderheid der bevolking uitmaakten.

De Duitsche kolonisten behielden hun taal, bleven, ondanks het langdurige verblijf in Rusland, een afzonderlijke nationale groep, maar raakten gehecht aan Rusland, waar zij het zoo goed hadden. Diegenen onder hen, die dienstplichtig waren (de mennonieten werden in het oude Rusland vrijgesteld van den dienstplicht en er waren onder de Duitschers in Rusland veel mennonieten), vervulden tijdens den wereldoorlog hun plicht tegenover hun nieuwe vaderland en de militaire overheid was over hun gedrag volkomen tevreden.

***

Als oprechte Christenen, trachtten de Duitsche kolonisten ook tegenover het sovjet-regime loyaal te zijn. Zij onderwierpen zich aan alle wettelijke voorschriften van de nieuwe heeren, betaalden zonder te morren de buitensporig hooge belastingen, verzetten zich niet tegen de bevelen der overheid, hoe onrechtvaardig die ook vaak waren. De eischen der sovjet-ambtenaren werden met elken dag grooter, de lasten werden ten slotte zoo zwaar, dat de Duitsche boeren ze niet konden dragen.

De sovjet-overheid wilde echter haar eischen niet verminderen. Wanhoop maakte zich meester van de Duitsche boeren. De Russische boeren in de aangrenzende dorpen antwoordden op de onderdrukking met moordaanslagen op de bolsjewistische ambtenaren, waarna de sovjet-overheid straf-expedities naar die dorpen zond en veel boeren liet neerschieten. De Duitschers waren om godsdienstige redenen gekant tegen geweldmaatregelen. Er bleef hun dus niets anders over dan te vluchten. Zoo ontstond de groote trek van de Duitsche kolonisten naar het buitenland.

Als Russische onderdanen moesten zij Russische passen verkrijgen. Zulke passen kosten minstens 220 roebel (volgens den officiëelen koers plm. 280 gulden) per persoon. De Duitschers hebben al hun bezittingen verkocht en waren bereid dien ongehoorden prijs voor de passen te betalen om maar aan de Russische verschrikkingen te ontkomen. De sovjet-overheid stelde echter het uitreiken der passen telkens uit. Spoedig ontstonden in de omstreken van Moskou eenige groote kampen, waar duizenden Duitschers toefden in de afwachting van de buitenlandsche passen.

Maanden gingen voorbij. Elken dag trokken de afgevaardigden der Duitschers naar de sovjet-bureaux en drongen aan op het uitreiken van buitenlandsche passen. De sovjet-overheid liet die afgevaardigden arresteeren en naar Siberië verbannen, maar de Duitschers gaven zich niet gewonnen en zonden nieuwe vertegenwoordigers, zij begonnen zelfs in groote groepen naar de bureaux te trekken en dagenlang te wachten.

Om pressie uit te oefenen op de sovjet-regeering zonden zij afgezanten naar den Duitschen gezant. Duitschland zag zich ten slotte gedwongen in te grijpen en na veel moeite is het gelukt voor eenige duizenden dier ongelukkigen verlof te krijgen, Rusland te verlaten. Zij komen nu bij groepen te Kiel aan, waar zij ontluisd worden en daarna naar de barakken te Hamburg overgebracht.

Voor het eerst sinds het bestaan van het sovjet-regime is West-Europa dus in staat nit den mond van duizenden sovjet-burgers, menschen, die om godsdienstige redenen de loyaalste burgers van de Sovjet-Unie waren, te vernemen, hoe de toestand in het land der sovjets is. En er gebeurt de volgende merkwaardigheid.

Dezelfde menschen, die met aandacht luisteren naar alles, wat zij, die een paar weken in Rusland hebben getoefd, daar door bolsjewistische gidsen rondgeleid worden en daarna als gramophoonplaten herhalen wat de bolsjewistische machthebbers hun wijsgemaakt hebben, diezelfde menschen verroeren nu geen vin om van de duizenden Duitschers, die in Rusland geboren en getogen waren, die daar hun geheele leven hebben doorgebracht, die het land door en door kennen, om van die betrouwbare getuigen, waaronder veel beschaafde menschen zijn (dominé's, onderwijzers, agronomen enz.), de waarheid over Rusland te vernemen.

Onwillekeurig begint ge te denken, dat de West-Europeanen de waarheid niet willen weten, dat zij, althans sommigen de voorkeur geven aan phantastische verhalen der bolsjewistische agenten boven de onopgesmukte waarheid der Duitsche boeren.

Die waarheid is ontzettend. Voor ons liggen tientallen gesprekken met deze vluchtelingen en het eene verhaal is afschuwelijker dan het andere. Er zouden boekdeelen noodig zijn voor al de mededeelingen van deze ooggetuigen en slachtoffers van het sovjet-regime. Wij moeten ons dus beperken tot een paar afzonderlijke feiten die de bolsjewistische toestanden goed illustreeren.

Aan de grens werd den Duitschers al hun geld ontnomen zoowel het Russische als het buitenlandsche. Zij werden onderworpen aan een strenge visitatie en een menschonteerend onderzoek aan den lijve (tegenover de mannen die voor een paar weken naar Rusland gaan om later de bolsjewiki te verheerlijken, zijn de sovjet-douaniers natuurlijk niet zoo ruw) waarbij allen zich geheel moesten uitkleeden.

De kleeren werden nauwkeurig onderzocht, de zolen der schoenen werden afgedrukt om te zien, of de Duitschers er geen bankbiljetten hadden verstopt. Straatarm kwamen de Duitschers naar 't buitenland, maar allen waren gelukkig dat zij aan de verschrikkingen van het sovjet-paradijs waren ontsnapt.

***

Bij het verleenen van de passen volgden de bolsjewiki een eigenaardig stelsel. Passen kregen niet allen, maar slechts een gedeelte.

Daarbij werden leden van een gezin uit elkaar gerukt; de vader en een gedeelte der kinderen konden naar het buitenland vertrekken, terwijl de moeder en de overige kinderen in Rusland moesten blijven of omgekeerd. Wie geen pas kreeg, werd gedwongen een stuk te teekenen, dat hij vrijwillig van zijn reisplannen heeft afgezien. Zulke handteekeningen wist de C.P.Oe. vrijwel allen af te persen. Daarna werden deze vrijwilligers naar afgelegen gedeelten des rijks overgebracht, waar zij aan hun lot werden overgelaten.

Wie weigerde te teekenen, bleef in de gevangenis. Van de leiders van den uittocht heeft niemand een pas gekregen; de Duitsche vluchtelingen zijn dus nu een kudde zonder herders. Er hebben zich gevallen voorgedaan, dat vrouwen, die door de willekeur van de sovjet-overheid van haar man en kinderen gescheiden werden en in Rusland moesten blijven, zich onder de wielen der treinen wierpen en zoo den dood vonden.

Met tranen in de oogen vertelden de boeren, grootendeels huisvaders op leeftijd, over de vreeselijke ontberingen, die zij hebben geleden, over de onbeschrijfelijke vernederingen, waaraan zij blootstonden. Hun kinderen konden hun oogen niet gelooven, toen zij chocolade kregen, toen zij zooveel boterhammen mochten eten als zij wilden. Met verbazing kijken volwassenen en kinderen naar de winkels waar je alles kunt koopen in hoeveelheden die ge zelf wilt, waar geen bonnetjes gevraagd worden, waar voor alle koopers dezelfde prijzen bestaan. En dan het feit, dat voor de winkels geen eindelooze „staarten" staan, zooals te Moskou en de overige Russische steden

***

De Duitsche kolonisten bezochten de boeren in de omstreken van de barakken. Het zijn arme keuterboertjes, maar in de oogen van de kolonisten, die vroeger zelf zeer welgesteld waren, zijn zij rijk. Een der kolonisten zei: „God! Zijn dat arme boeren? Bij ons hadden zij extra-belastingen moeten betalen en zouden zij als „koelaki" (welgestelde boeren) zijn behandeld!"

Ondanks al de ellende, die zij in Rusland hebben doorgemaakt, koestert niemand hunner haat tegen dat land. Zij zeggen: „Het spijt ons, dat wij Rusland moesten verlaten. Als er niet de tegenwoordige regeering was, dan hadden wij voor niets ter wereld het land verlaten. Wij houden van ons vaderland, maar de sovjet-regeering veranderde het land in een hel."

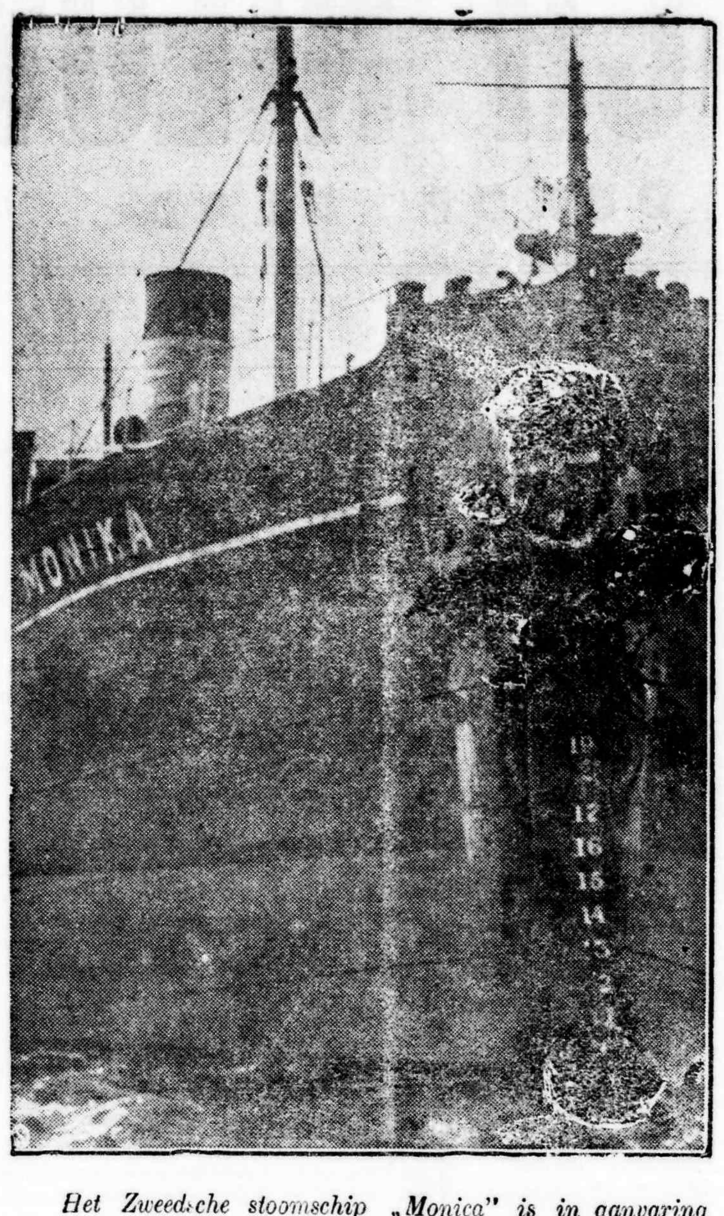
Alle mededeelingen worden door honderden bevestigd. Sommige verklaringen zijn van talrijke handteekeningen voorzien. Een kolonist verklaarde: „Ik ben bereid deze verklaring met mijn bloed te onderteekenen. Wij zijn allen bereid een eed af te leggen, dat alles precies zoo is gebeurd". En tranen biggelden over de wangen van die gebaarde boeren......

De Duitschers zijn niet de eenigen, die uit Rusland vluchten. Kort voor hen verlieten de Zweedsche kolonisten het land. Nu trekken de Grieken uit Rusland. De overige kolonisten volgen dat voorbeeld. En de Russische boeren? Alle Duitsche kolonisten verklaren eenstemmig, dat ook de Russische boeren zich gelukkig zouden voelen, als zij het land zouden kunnen verlaten. Voor de Duitsche kolonisten sprong de Duitsche gezant in de bres, voor Zweden de Zweedsche enz. Maar wie zal het lot van de talrijke millioenen Russische boeren aantrekken? Niemand.

Toen de Russische boeren van het district Nowo-Sibirsk hadden vernomen, dat hun Duitsche naburen naar het buitenland wilden verhuizen, smeekten zij hen mede te nemen. 800 naieve Russische boeren zonden 8 gedelegeerden naar de sovjet-overheid met het verzoek om buitenlandsche passen. De sovjet-overheid liet de 8 afgevaardigden neerschieten en de boeren, die het verzoekschrift hadden geteekend, werden op een andere wijze gestraft.

(*Nadruk verboden*).

Tegen de Hembrug.

Het Zweedsche stoomschip „Monica" is in aanvaring geweest met een der pijlers van de Hembrug. De zwaar beschadigde boeg van het schip.

NEDERLAND.

Zelfbestuur voor Friesland.

Op de jaarlijksche bijeenkomst van 't „Kristlik Frysk Selskip", te Leeuwarden, werd door het hoofdbestuurslid, den Frieschen schrijver en criticus E.B. Folkertsma een rede gehouden over de politieke vraag.

Spr. was van meening, dat het dringend noodzakelijk is, dat de Christelijk Friesche beweging aan politiek gaat doen. Hij voerde hierbij twee redenen aan: 1o. omdat het Friesche volk niet literair, maar politiek denkt en dus met een literaire actie niets is te winnen; 2o. omdat in onzen tijd de politiek zich met schier alle levensuitingen en -verschijnselen bemoeit, en in zake het Friesche onderwijsvraagstuk, ook de Friesche beweging raakt.

Tegen het „centraliseerend systeem van Den Haag" formuleerde spr. als doel van de christelijke Friezen: „Zelfbestuur voor Friesland binnen de grenzen van het Nederlandsche Rijk".

Dit punt nader toelichtend voerde spr. aan, dat het wenschelijk is, dat al hetgeen in en door Friesland zelf kan gedaan worden, niet in Den Haag, maar in Leeuwarden wordt verricht. Het Friesch en het Nederlandsch zullen in de school en in het politieke leven gelijkberechtigd moeten zijn; ambtenaars moeten Friezen zijn of het Friesch kennen.

Spr. meende, dat de Friesche beweging niet immer kan doorgaan met haar incidenteele werkwijze. Men zal na verloop van tijd, na „studie, overdenking en strijd", tot een politiek systeem moeten komen.

Dit zelfbestuur zou bereikt kunnen worden door décentralisatie of door Friesland in een uitzonderingspositie te plaatsen. Spr. concludeerde, dat misschien de beste oplossing zou zijn een combinatie van decentralisatie en uitzonderingsrechten. Naast provincie, gemeente en rijk zou spr. een onafhankelijk lichaam willen zien gesteld. Als algemeene regel zou kunnen gelden, dat alles, zooveel mogelijk, wordt uitgevoerd door de instantie, die het dichtst bij het volk staat.

Kerstmis op de Wadden.

In den avond van 24 December, omstreeks 9 uur, werd, het reddingstation Oostmahorn telegrafisch door het radiostation te IJmuiden gewaarschuwd, dat aldaar een draadloos bericht was opgevangen, afgezonden door het s.s. *Mebus*, dat ten Oosten van Schiermonnikoog het s.s. *Laura Maersk* gestrand was, in nood verkeerde en hulp verzocht van een reddingsboot. Aangezien de juiste positie van de *Laura Maersk* niet opgegeven kon worden, zijn de kustwachtposten Schiermonnikoog en Rottumeroog onverwijld met dit bericht in kennis gesteld. Het mocht echter niet gelukken vandaar de juiste strandingsplaats te ontdekken, zoodat besloten werd, in afwachting van nadere berichten, de stoomreddingsboot te Oostmahorn, de *Hilda*, in gereedheid te brengen.

Om 2 uur in den nacht van 24 op op 25 dezer werden door enkele bewoners van Schiermonnikoog, die zich op het strand bevonden, ter hoogte van kilometerpaal 10 lichtseinen waargenomen. De *Hilda* is daarop, bemand met vijf personen, onder bevel van schipper Jan Kuiper, onmiddellijk naar de aangegeven plaats vertrokken. Er woei een krachtige Noord-Oostelijke wind met sneeuwbuien. De zee was woelig en het vroor hard. Het overkomende water werd onmiddellijk ijs. Dit maakte het werk aan boord van de reddingsboot niet alleen moeilijk maar ook gevaarlijk.

Toen men na groote moeite op de plaats, waar de lichtseinen waren gezien, was aangekomen kon men van het gestrande stoomschip niets ontdekken. Wel werden daar twee Duitsche sleepbooten aangetroffen. Nadat een dezer sleepbooten was gepraaid, bleek dat ook zij het uitzenden van de noodseinen hadden opgevangen en nu naar het schip zochten. In samenwerking met de sleepbooten is de geheele omgeving afgezocht, echter zonder eenig resultaat. Noodgedwongen besloot de schipper van de reddingsboot toen naar Oostmahorn terug te keeren en om 11 uur in den morgen van den eersten Kerstdag was men weer in de haven terug.

Doch nauwelijks een uur later werd wederom van Schiermonnikoog getelefoneerd, dat het bewuste stoomschip in het zicht was en hoogstwaarschijnlijk was gestrand in de Lauwergronden tusschen Schiermonnikoog en Rottumeroog. Onmiddellijk hierop koos de *Hilda* weer zee en na een tocht van drie uur werd het gestrande schip bereikt.

De *Laura Maersk*, thuisbehoorende te Swedborg in Denemarken, was op reis met een lading steenkolen naar Emden. Drie groote Duitsche sleepbooten, de *Hermes*, *Ajax* en *Duomedes*, hadden toen reeds het schip vastgemaakt en deden pogingen het vlot te brengen. In afwachting hiervan wenschte men geen gebruik te maken van de reddingsboot. De *Hilda* is hierop teruggekeerd en in den nacht van 25 op 26 dezer om 11 uur is zij op het station te Oostmahorn gearriveerd.

In den voormiddag van tweeden Kerstdag is de *Laura Maersk* vlot gebracht en de Een opgevaren.

De reddingsboot van Oostmahorn is dus, met onderbreking van een uur, 33 uur in touw geweest op een woelige zee en in een harde kou. Bij thuiskomst bleek dat de leguaan, de stoottros rond de reddingsboot, was gebroken en grootendeels verloren gegaan.

Stuurlooze Boot binnengebracht.

Een knap stuk werk is in den morgen van 29 December geleverd door kapitein J. van der Hoeven van de sleepboot *Humber* van P. Smit en Co's Internationale Sleepdienst te Rotterdam. Dank zij diens groote zeemanschap en doortastend optreden is het nl. gelukt het Duitsche s.s. *Geroldstein* dat buitengaats voor Hoek van Holland stuurloos ronddreef, behouden binnen te brengen, aldus de *Tel*.

Om twee uur 's nachts is de *Geroldstein* van Poortershaven naar New-York vertrokken. Toen het schip evenwel buiten de pieren gekomen was, werd het weer slechter en kreeg men met een fellen storm en hooge zee te kampen, die het schip zulk een schade toebrachten aan het roer, dat het zoo goed als stuurloos werd. Men kon ten slotte niet meer manoeuvreeren. Meer en meer dreef men naar de kust, waardoor groot gevaar voor stranding ontstond.

Het anker werd uitgeworpen, doch de ketting brak door. Hierdoor ontstond onmiddellijk gevaar voor schip en bemanning. De kapitein besloot derhalve om sleepboothulp te seinen. De *Humber* die aan den Hoek gestationneerd lag antwoordde onmiddellijk en begaf zich *full speed* naar het in nood verkeerende schip. Steeds minder werd het weer en er stond een zware storm die de zee deed koken en kolken, en het hoogst gevaarlijk maakte den Duitscher dicht te naderen.

Toch bestond kapitein Van der Hoeven het stoute stukje, vrij spoedig verbinding met het schip te krijgen en vlot vast te maken. Hoewel oorspronkelijk gewacht werd op een tweede sleepboot, achtte de kapitein van de *Humber* het op een gegeven oogenblik niet geraden langer buitengaats te blijven en besloot hij te trachten den Duitscher alleen binnen te brengen.

Inderdaad is hem dit gelukt, dank zij zijn groote ervarenheid zonder loods binnen te loopen. De *Geroldstein*, die 28 voet diep ligt, kwam behouden binnen.

erstmis op een Zandplaat.

Een verrassing van het oolijke kerstmannetje.

De postboot tusschen Ameland en Holwerd, de *Waddenzee*, is op een zandplaat geloopen. De boot was Maandagmiddag om half twee van Nes op Ameland vertrokken, doch kort daarop op de Piet Schreveplaat vastgeloopen.

Dinsdagmiddag tegen 5 uur zijn de kapitein van de postboot, Joh. August,

---

Zij antwoordde niet dadelijk; toen sprak zij fluisterend: „Wil je mij geen nachtzoen geven, Ben? Dan voel ik mij geloof ik rustiger."

Ik gaf haar een zoen en zij sloeg haar armen om mijn hals.

„Ik ben nu jou meisje niet waar Ben?" fluisterde zij. „O Ben, als zij terugkomen wees dan verstandig! Ik weet dat je een flinke jongen bent, maar..."

Op eens hoorden wij den grendel wegschuiven; ik haastte mij van haar weg, terwijl zij met een gil van het bed sprong. De deur ging open en daar stond Getch in een oliejas, een zuidwester op het hoofd en zeelaarzen aan.

„Nu, mijn jongen, ga mee — en de juffrouw ook! Volg mij — of loop vooruit, vlug wat!"

„Neen", zei ik, terwijl ik Pepita een wenk gaf achter te blijven. „Niet, voordat ik weet, waarheen je ons brengt."

Hij deed een paar stappen de kamer in en liet de deur wijd open.

„Kijk eens, jongmensch!" zei hij op onbeschaamden toon, „je hebt niet te maken met Joe Krevin — jij hebt nu met mij te maken. Jij en dat meisje, doe nu onmiddellijk wat je gezegd wordt, of ik zal je onder handen nemen op een manier, die je niet zou bevallen en neem haar mee, of ze wil of niet. Zie je dit?" ging hij verder, terwijl hij zijn hand en arm uitstrekte. „Als ik je daarmede een opstopper geef, mijn jongen, zul je zoo suf worden, dat ik je een heel poosje rustig kan houden.... en als je dan wakker wordt, zul je vragen of je door een aardbeving tegen den grond geslagen bent. Vooruit!"

Ik voelde Pepita's hand op mijn arm en wist wat dit beteekende.

„Waarheen?" vroeg ik. „Is het veilig voor haar?"

„Vraag niets", snauwde hij. „Je hebt gehoord wat je oom heeft gezegd. Er zal jullie niets gebeuren als jullie doet wat je gezegd wordt. Jullie worden veel te zachtjes aangepakt, dat is mijn idée! Als het aan mij had gelegen had ik jou al lang je nek omgedraaid en in zee gegooid. Opgerukt nou!"

Wij gingen. Het was daar donker in die gangen. Getch nam een lantaarn op, die hij met den lichtkant tegen een muur had gezet en wees ons den weg door een labyrinth van kelders en gangen, tot ik eindelijk een grijze opening voor ons zag en de zeewind ons tegen waaide. Hij draaide zijn lamp uit en door een open deur kwamen wij op een steiger langs de rivier.

In het zwakke schijnsel van de maan zagen wij een boot en daarin een groote figuur, omringd door pakken en kisten — oom Joseph ongetwijfeld. Het volgende oogenblik hoorden wij zijn stem.

„Geef de jonge dame deze jas" zeide hij, „ik zal voor haar zorgen.... en jij, Benjamin, moet je behelpen met een van die dekens... de nacht is niet koud en wij hebben geen lange reis voor de boeg. Help haar instappen, Benjamin!"

Met de jas in mijn handen deed ik een laatste beroep op hem.

„Hoor eens", zeide ik, „het kan mij niet schelen wat er met mij gaat gebeuren, maar u is toch zeker niet van plan om een jong meisje op zoo'n manier 's nachts weg te voeren? Denk eens aan...."

„Wij hebben lang nagedacht, Benjamin", viel hij op fluistertoon in de rede. „Ik en mijnheer Getch hebben gedacht.... en wij gaan doen wat wij het beste vinden voor beide partijen. Er zal die jonge dame geen kwaad geschieden, zoolang zij onder mijn hoede is en jou ook niet, als jij je behoorlijk gedraagt.... het ergste is alleen een beetje tijdelijk ongemak. Wees dus een verstandige jongen en gedraag je netjes."

„Maar....e" begon ik.

Getch maakte er een einde aan en duwde mij hardhandig in de boot, waarna Pepita mij haastig volgde. Hij sprong daarna ook in de boot en greep de riemen. Met een paar slagen van zijn krachtige armen waren wij de rivier uit en kwamen wij in zee. Het was diep in den nacht; het huis dat wij verlaten hadden stond zwart tegen de krijtrotsen. Niemand zei een woord. Oom Joseph zat aan het roer; Pepita en ik naast elkaar met de handen ineen. Spoedig waren wij over de baar; wij schoten flink op, want het water was zoo kalm als een vijver. Ik keek eens rond, om te zien waar wij heengingen. Mijn eerste gedachte was, dat wij naar een schip zouden gebracht worden, doch dit bleek niet het geval te zijn, want er was nergens een schip te zien. Gedurende eenigen tijd verkeerde ik in twijfel, maar aangezien oom Joseph ons recht uit de riviermond stuurde, begreep ik wat het doel der tocht was, namelijk Meslie Eiland. Meslie Eiland was een eilandje, ongeveer drie mijlen van Fliman's End gelegen. Het was driekwart mijl lang en een halve mijl breed, een rotsachtige, verlaten plek, waar niemand woonde. Het eiland werd zelden bezocht. Ik was er eens met Tom Scripture geweest. Hij was om de een of andere reden met zijn boot een der inhammen binnengevaren en zijn zoon en ik waren toen aan land gegaan en hadden over de rotsen geklauterd. In den ouden tijd moeten er menschen op het eiland gewoond hebben — monniken.

Toen stond daar een beroemd klooster — Melsie Abbey; de ruïnes daarvan waren vanaf de inham zichtbaar en de jonge Tom en ik hadden die natuurlijk bezocht. Een gedeelte van de ruïnes was nog in vrij goeden staat en kon desnoods bewoond worden en dat was de hoofdtoren, die de laatste abt van Melsie Abbey had laten bouwen, even voordat hij en zijn medebroeders waren verdreven. Dit alles overwegende begreep ik, dat Melsie Abbey een goede gelegenheid aanbood voor een man, die zich wilde verbergen en daarom was ik er vast van overtuigd, dat de Abbey het doel van onzen tocht was.

Getch staakte het roeien, zette de mast op en heesch het zeil en daar er een briesje was doorgekomen, zeilden wij rustig voort in de richting van het eiland en spoedig zagen wij daarvan de vage omtrekken. Gedurende onzen tocht bewaarden onze bewakers een diep stilzwijgen; ook tot ons spraken zij geen woord. Dicht bij onze bestemming gekomen stelde Getch voor om naar de oude aanlegplaats te gaan en na mij bevolen te hebben bij het zeil te helpen, stuurde hij de boot in een doorgang tusschen de rotsen en bracht ons langs den steiger, die destijds door de monniken was aangelegd.

Getch liet ons geen tijd voor overpeinzingen; hij nam nu de leiding en gaf ons en zelfs oom Joseph verschillende bevelen. Wij moesten helpen om de boot te lossen en daarna de bagage, zooals ik verwacht had, naar den toren te brengen. Daar gaf oom Joseph mij eenige dekens en kussens.

„Benjamin je moet nu alles doen om te zorgen dat de jongedame een warm nestje krijgt," zeide hij op zoetsappigen toon. „We zijn hier niet in een eerste-rangs hotel, toch zullen wij het ons zoo aangenaam mogelijk maken."

Wij waren in een benedenkamer van den toren; Getch had een lantaarn aangestoken zoodat wij in die kelderachtige ruimte in staat waren om te zien wat wij deden. Ik maakte in een hoekje een slaapgelegenheid voor Pepita en drong er bij haar op aan om te gaan liggen. Oom Joseph, dat moet ik bekennen, was voor haar zeer vriendelijk en zorgzaam; hij vroeg mij om te zoeken of ik voor haar iets te eten kon vinden. Pepita verlangde niets, alleen dat ik bij haar zou blijven. Ik deed dat en maakte het haar zoo gemakkelijk mogelijk met een paar dekens. En ik was zeer dankbaar dat zij binnen eenige minuten vast in slaap was. Ik zelf zou ook gaarne geslapen hebben want ik was doodmoe, maar ik was angstig en niet op mijn gemak. Aan de eene zijde voelde ik dat wij weinig te vreezen hadden van oom Joseph, die hoe geslepen en gemeen hij ook mocht zijn, ons niet gemeen zou behandelen maar ik was niet zoo zeker van Getch die, daaraan twijfelde ik niet, geen gewetenswroeging zou hebben ons den nek om te draaien om zijn eigen leven te redden. Terwijl ik naast Pepita's geïmproviseerd bed zat met mijn rug tegen den muur sloeg ik hem gade en vroeg mij af of wij onder zijn toezicht zouden blijven en voor hoe lang. Niets wees er op, dat hij zou terugkeeren. Hij had zijn lantaarn zoo gezet dat haar licht niet door een opening in den muur naar buiten kon schijnen.

(*Wordt vervolgd*).

Het vreeselijk Spoorwegongeluk bij Namen.

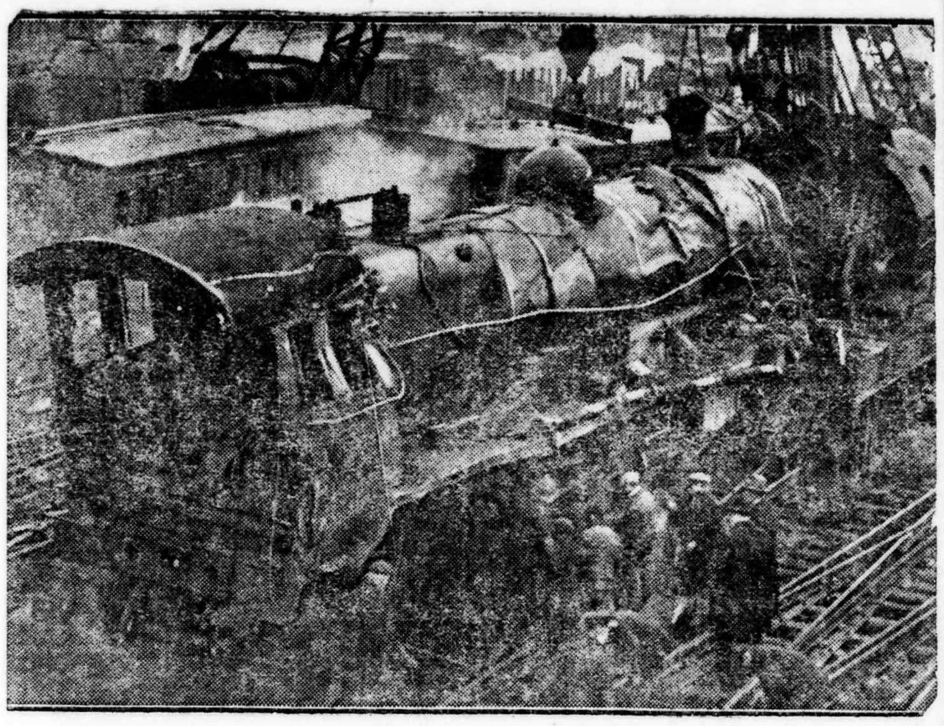

Foto te Namen genomen op de plaats van het spoorwegongeluk, waar, naar wij reeds uitvoerig hebben gemeld, een arbeiderstrein in volle vaart ontspoorde. Er waren 10 dooden en ruim 60 gewonden.

en de tweede machinist een tocht naar Amaland begonnen, dwars over de zandplaten en door het slik, om de reserveboot op te halen. Men wilde dan trachten, na de passagiers te hebben overgebracht, met die boot het vasteland te bereiken. Het plan mislukte doordat ook de reserveboot vastraakte.

Aan boord bovenden zich o.m. tien passagiers, die de Kerstdagen bij verwanten aan het vasteland wilden doorbrengen, doch zich nu genoodzaakt zagen het Kerstfeest aan boord te vieren. Levensmiddelen en brandstoffen waren er ruimschoots in voorraad.

Eindelijk, op tweeden Kerstdag in den vroegen morgen om 5 uur, is de postboot vlot gekomen en nadat zij de passagiers te Holwerd aan land gebracht had, is de boot om half acht daarna weer terug gegaan naar Ameland, waar zij veilig is aangekomen.

Een onderwijzeres, die het plan had gehad de beide Kerstdagen bij haar familie te Vlissingen te gaan doorbrengen, zag van den verderen tocht nu maar af en ging met de boot weer mee terug.

De Gezant in Z.-Afrika.

Mr. H.A. Lorentz, de Nederlandsche gezant bij de Unie van Zuid-Afrika, heeft op 30 Dec. zijn geloofsbrieven overhandigd aan den gouverneur-generaal der Unie. Het geschiedde op zeer ceremoniëele wijze. De gouverneur-generaal en de leden van zijn staf waren in groot ornaat gekleed en de nieuwe gezant droeg het diplomatieke uniform, groot tenue.

De heer Lorentz zeide het als een bijzonder privilege en als een groote eer te beschouwen de eerste diplomatieke vertegenwoordiger van Nederland in Zuid-Afrika te mogen zijn.

Graaf Athlone heette in zijn antwoord den nieuwen gezant namens de regeering van de Unie en als vertegenwoordiger van den Britschen koning, zeer hartelijk welkom.

ADVERTENTIEN.

WALLER VAN AVETO

De **nieuwste modellen** Buick, Dodge, Plymouth en Fiat 520.

BEL OP WELT. 1960

3377

KOCHELBIER

is

het Echte donkere Münchener BIER en is bereid uit Zuivere MOUT en HOP zonder eenig Conserveeringsmiddel. KOCHELBIER is heerlijk van smaak en geeft door zijn volle gehalte aan zuivere grondstoffen —

EETLUST en KRACHT.

KOCHELBIER wordt geschonken in de
LE PERROGUET
MAISON COESEL
PLANTEN- en DIERENTUIN
MAISON BOGERIJEN, Bandoeng.
MAISON RIKKERS Buitenzorg.
MAISON HAHN, Buitenzorg.
Voor Detail: De Voornaamste Chineesche en Europeesche toko's.

Weltevreden, Tanah Abang

Eenige Importeurs:

Firma Richard F. Strube,
WELTEVREDEN. 3396

WARENHUIS NEPTUNUS.

Groote Weg Tandjong Priok.

Bij Uw gaan naar Priok kunt U, als U iets hebt vergeten, altijd terecht bij bovenstaand adres. A212

HOTEL DAENDELS Koningsplein Oost 16
en
HOTEL BINNENHOF Kramat 21

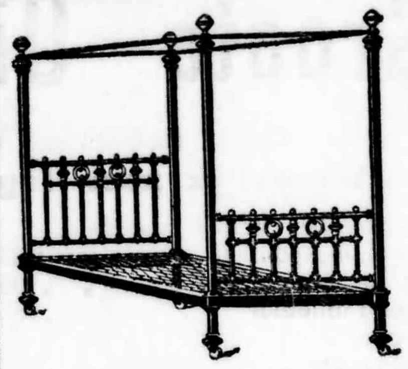
Onze gasten worden GRATIS per HOTEL-AUTO van het station gehaald.
Ruime en luchtige kamers met vaste waschtafels.
Zeerbillijke tarieven. 3368

LEDIKANTENHANDEL EN FABRIEK

HOK TJIANG

Senen 113 & 115 Weltevreden.
Telefoon 1523 Weltevreden.

EERSTE KLASSE LEDIKANTEN, BULTZAKKEN EN KLAMBOES ETC.

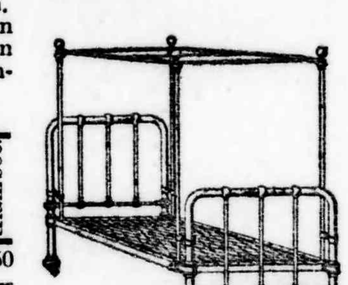
Engelsch ledikant met veer 200 × 125 × 225 cM.

Verkoop van alle soorten Ledikanten met toebehooren. Tevens houden wij ons aanbevolen voor het vernieuwen van ledikanten, bijvullen en overtrekken van bultzakken, rol- en hoofdkussens, aanmaken van klamboes, spreien en kussensloopen.

Uitgezochte Kapok.

AFMETINGEN DER LEDIKANTEN.

	No.	Lang	Breed	Hoog		compleet zonder Klamboe.	Tulle Klamboe.
Groot tweepersoons	1	225 ×	180 ×	285	c.M	f 75.—	f 17.50
Klein tweepersoons	2	205 ×	160 ×	225	„	„ 65.—	„ 16.—
Groot eenpersoons	3	205 ×	125 ×	225	„	„ 45.—	„ 14.—
Klein eenpersoons	4	205 ×	115 ×	225	„	„ 42.50	„ 13.—
Groot kinderledikant	5	175 ×	100 ×	200	„	„ 37.50	„ 11.50
Middelsoort kinderled.	6	150 ×	90 ×	190	„	„ 35.—	„ 10.—
Klein kinderledikant	7	140 ×	80 ×	190	„	„ 32.50	„ 9.—

Engelsch ledikant met veer 195 × 92 × 205 cM. 186z

Zendingen buiten Batavia onder REMBOURS.

Zoo juist ontvangen Engelsche ledikanten met veer. Eenpersoons, groot en klein formaat.

Aambeien

veroorzaken den lijder folterende en ondragelijke pijnen. Indien Gij echter bijtijds Kloosterbalsem aanwendt zult ge onmiddellijk verlichting bespeuren en bij voortgezet gebruik afdoende genezing vinden. Wacht echter niet tot het te laat is. Koopt nog heden.

KLOOSTERBALSEM
KONING DER BALSEMS
L. I. AKKER.

Gij zult opgetogen zijn over de weldadige en genezende werking. De ontstekingen verdwijnen en gij vindt rust en genezing.

Overal verkrijgbaar per tube van ± 40 Gr. f 1.75, per tube van ± 100 Gr. f 3.25. Eischt handteekening: L. I. Akker, Rotterdam

Depôt Chineesche Voorstraat 17 Soerabaja

FIRMA NAM BIE

Pasar Baroe 75, Telef. 2057
WELTEVREDEN.

Zoo juist ontvangen:
verschillende soorten

Papiermanden en Brievenbakken

o.a. van rottan, ijzerdraad en gebloemd karton. 123v

Telefoon 770 Batavia

EET MEER BROOD

Electrische & Machinale Broodbereiding
GOUW HWAT KING
Molenvliet Oost 84, Weltevreden.

NED LLOYD VERZEKERINGEN

1337

DOEVE'S BANKETBAKKERIJ **„JULIANA"**

171 Oude Tamarindelaan. **Tel. Welt. 1163**

Taarten, ontbijtkoek, droog gebak, saucijsbroodjes, salades, ijs enz.

VRAAGT PRIJSCOURANT. 41v

RECLAMEBEDRIJF

„PRECIOSA"

Molenvliet W. No. 1 Postspaarbank
Telefoon 257 en 986 Welt.

95v Dir. **F. H. R. van BEEK.**

N.V. HAMACO

HANDEL MAATSCHAPPIJ **COULANT**
Weltevreden. Petjenongan 35.

MEUBILEERING

buffetten — dressoirs — uitschuifbare etenstafels — zitjes — fauteuils — spiegelkasten — ledikanten NIEUWE STIJL.

3364 **Plaatselijk op afbetaling.**

Eau de Cologne

IS OP WARME DAGEN GEEN LUXE, DOCH EEN noodzakelijk hulpmiddel in den strijd tegen de warmte.

Wij hebben heerlijke EAU DE COLOGNE voorhanden in prijzen van f 0.75, f 0.90, f 1.50 f 2.—, f 2.25, f 3.25 en hooger.

BAVOSTA

N.V. BATAVIASCHE VOLKS- & STADSAPOTHEEK

Weltevreden — Batavia — Mr.-Cornelis — Bandoeng — Buitenzorg

3379

The Hongkong & Shanghai Banking Corporation.

Kapitaal	$	50.000.000
Uitgegeven en volgestort	$	20.000.000

RESERVES:

Reserve-fonds in Pound Sterling	£	6.000.000
—do.— in zilver	$	14.000.000
Aandeelhouders nog aansprakelijk voor . .	$	20.000.000

Hoofdkantoor Hongkong.

KANTOREN

Amoy, Bangkok, Batavia, Bombay, Calcutta, Canton, Chefoo, Colombo, Dairen, Foochow, Haiphong, Hamburg, Hankow, Harbin, Hongkew, Ipoh, Johore, Kobe, Kowloon, Kuala Lumpur, Londen, Loyns, Malacca, Manila, Nagasaki, New-York, Peiping, Penang, Rangoon, Saigon, San-Francisco, Sungei Patani, Shanghai, Singapore, Soerabaja, Tientsin, Tokio, Tsingtau, Yloilo, Yokobama, Moukden (Manchuria).

BANKIERS:

te Amsterdam, De Heeren Hope & Co
te Parijs, Crédit Lyonnais.
te Londen, Westminster Bank Ltd.

Credieten worden verleend op onderpand en alle soorten van Bank- en Wisselzaken gedreven, Wissels worden afgegeven op Holland, Londen en de voornaamste handelsplaatsen in Europa, Indië, China, Japan, Amerika, Australië en Zuid-Afrika.

AGENTEN:

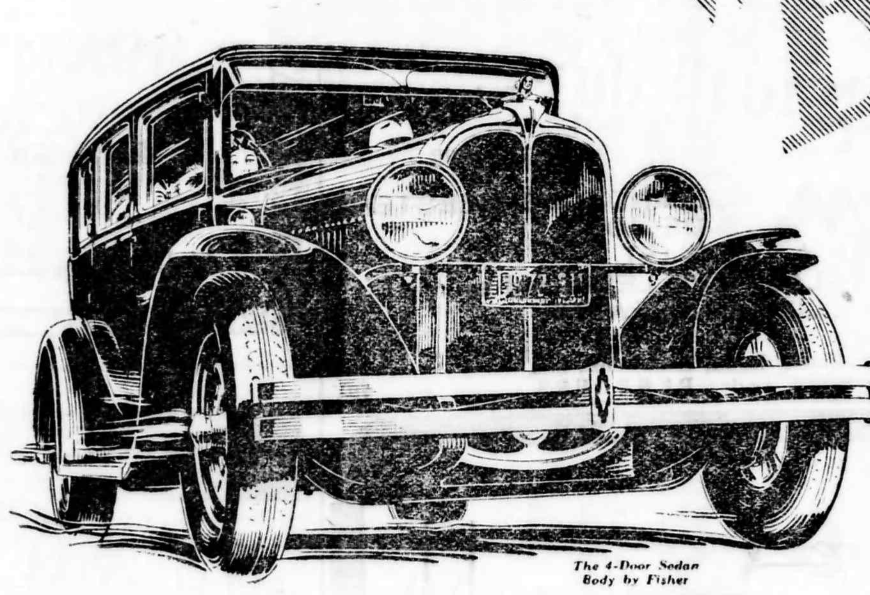
de Heeren Mc. NEILL & Co. Semarang,
„ „ BURT MYRTLE & Co. Cheribon,
8v „ E. M. KNOX Agent **BATAVIA**

Magneetjes Trekken!

De fraaiste wagen van dezen prijs, op grond van onderstaande

CHIEF OF THE SIXES

"Big Six"

The 4-Door Sedan Body by Fisher

KENMERKEN

1. L-kop motor; cylinderinhoud 3.28 L.
2. G.M.R. cylinderkop.
3. Torsie-Trillingsdemper.
4. Horizontale watercirculatie.
5. Automatische thermostatische regeling van het koelwater.
6. Statisch en dynamisch uitgebalanceerde krukas.
7. Verwisselbare bronzen hoofdlagers, zooals gebruikt worden bij vliegmachines.
8. Marvel carburateur (31.75 mM.) met inwendig besparings-apparaat en acceleratie-pomp.
9. Benzine-pomp.
10. Speciaal gepatenteerde zuigerpennen van uitzettend type.
11. Smering onder druk.
12. Krukkast-ventilatie.
13. Mechanische inwendig uitzettende vierwiel-servo remmen.
14. Speciale remvoeringen.
15. Fisher-carrosserieën.
16. Overhangende spatborden; afstand van den buitenkant gemeten is 1.78 M.
17. Hooge radiateur, distinctief van ontwerp.
18. Groote verscheidenheid van kleuren in populaire nuances.
19. Ternstedt inwendige fittings.
20. Fisher "VV" voorruit (sedan).
21. Bestuurdersplaats in Sedan verstelbaar.

Toerwagen
f 3495.
Sedan f 3895.—

(te Batavia)

Informeert U eens naar de condities der G. M. A. C.-termijnbetaling.

Doorlezing der nevenstaande specificatie van Pontiac's voornaamste mechanische kwaliteiten zal U ongetwijfeld tot de overtuiging brengen, dat deze zes cylinder onbedreigd aan de spits zijner prijsklasse gaat, zelfs niet onderdoet voor menige beduidend hooger geprijsde wagens.

Op General Motors' Proefterrein bewees de Pontiac èn in snelheid èn in acceleratie superieur te zijn aan alle andere zes-cylinders van dezen prijs. Voor zuinig olie- en benzineverbruik en minimale onderhoudskosten geniet de Pontiac „Big Six" een benijdenswaardige reputatie.

Gaarne zullen wij U een proefrit met den Pontiac toestaan; demonstraties verplichten U tot niets. G.M.A.C.-termijnbetaling stelt U in staat, den wagen eventueel uit Uw inkomen te bekostigen.

PONTIAC BIG SIX

PRODUCT VAN GENERAL MOTORS

N.V. WEST-JAVA OAKLAND PONTIAC AUTOMOBIEL MIJ.
Weltevreden — Soekaboemi. 3381
LIM GIOK KENG — Telok-Betong.

Algemeene Notariëele Cursus.

Onze volledige **schriftelijke** en **mondelinge** cursussen ter opleiding voor alle 3 examengedeelten worden sinds 1915 met geregeld succes gegeven.

Speciale **repetitie**-cursussen voor hen, die voor een der drie examens niet slaagden.

B. HULSHOFF en Mr. A. P. G. HENS
Cand.-Notarissen.

Inlichtingen verstrekt gaarne Mr. P. G. Hens, Weltevreden, Kebonsirih 27, Tel. 337. 3363

MOPPEN.

Hansje (wiens moeder bezig is z'n oudere broertje met een stok voor z'n broek te geven): — Waarom sla je Koos, moeder?"

Moeder: — Omdat hij ondeugend is en ik hem in z'n ziel wil prenten, dat hij lief moet zijn!

Hansje: — Maar moesje, zit zijn ziel dan daar?

***

Voor heeren- en dames-haar: Stacomb.

***

— Drommels, daar lees ik dat mevr. X., die haar duim bij een auto-ongeluk verloren heeft, twintig duizend gulden van de verzekering-maatschappij vordert. Vind je dat niet bespottelijk veel?

— Vergeet niet, dat 't de duim was, waar ze haar man onder had!

***

Voor weinig haren: Stacomb (dan lijkt 't meer).

***

— Is van Meeren een geld- of een liefdeshuwelijk aangegaan?

— Beide, hij is uit liefde tot 't geld getrouwd.

***

Voor stugge haren: Stacomb.

***

Dame: — Nee man, ik geef niet aan de deur. Bovendien schijnt 't dat je gezond bent en wel in staat zult zijn om te werken.

Bedelaar: — Schijn bedriegt, mevrouw! U scheen menschlievend en wel in staat om wat te geven.

***

Uw haar blijft „zitten" met Stacomb.

***

Hij: — Een vrouw moest eigenlijk altijd een open boek voor haar man zijn!

Zij: — Gelijk heb je, maar dan moest de man eigenlijk altijd een open chèque-boek voor zijn vrouw zijn.

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

VIERDE BLAD

Directeur G MOLENAAR.

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Veiligheid bij het Vliegen

door

COLONEL CHARLES A. LINDBERGH.

Vleugel-sleuven.

Sommige personen hebben reeds een vliegtuig gezien, dat in de lucht schijnt te zweven. Met aangezetten motor, en met den neus in de lucht met een hoek, die bij iedere andere vliegmachine een directen val en waarschijnlijk vernietiging zou beteekend hebben, ging het kalm door inplaats van in het verderf te storten.

Daarop zette de piloot zijn motor af, maar het vliegtuig inplaats van nu naar één zijde over te hellen en verbrijzeld te worden, liet den neus zakken, vermeerderde zijn snelheid, en zwaaide dan terug in de merkwaardige zwevende positie van daar straks, terwijl het publiek op den grond, dat nooit zooiets gezien had, luide zijn verwondering over deze verrichtingen te kennen gaf.

Deze machine was voorzien van de nieuwe automatische vleugel-sleuven, die veroorloven een vliegtuig onder contrôle te houden bij een stand en snelheid, welke gewoonlijk die contrôle over het vliegtuig doen verliezen. Deze sleuven werken zoodanig op den luchtstroom, die over den vleugel strijkt, dat de opheffing van den vleugel veel verder voortgezet wordt dan in normale gevallen.

Dit is een van de laatste en belangrijkste uitvindingen, die sedert kort er toe bijgedragen hebben om de veiligheid bij het vliegen volkomen te maken en op dit gebied heeft men in de laatste paar jaar meer bereikt dan in de twintig voorafgaande jaren. Het vliegtuig is zulk een geperfectionneerde machine geworden, dat de aandacht van de ontwerpers zich thans vooral richt op de vraagstukken van veiligheid en contrôle, het liefst automatische contrôle. Het gemiddelde vliegtuig, zelfs al heeft het niet die nieuwe sleuven of andere uitvindingen, is thans een veel veiliger vervoermiddel dan het eenige jaren geleden was, dank zij nauwkeurige ontwerpen en uitvoeringen.

Veiligheid is thans het vitale vraagstuk.

Er zijn verschillende wegen om het veiligheidsvraagstuk te benaderen. De vliegtuig-ingenieurs zijn onderling verdeeld ten opzichte van de beste manier van contrôle, als de snelheid zeer gering wordt. Sommige beweren, dat de sleuven, of een dergelijke uitvinding, zooals bijv. de autogyro, de beste methode zijn, terwijl andere zeggen, dat door den vleugel en de andere onderdeelen zorgvuldig te ontwerpen, ten einde een beter evenwicht te erlangen, eenzelfde resultaat verkregen kan worden.

Ieder van deze beide groepen kan het bij het rechte einde hebben, en alleen de tijd kan het leeren. De tegenwoordige proefnemingen behooren tot de belangrijkste, die ooit genomen zijn, en zijn het eenige origineele werk, dat gedaan is sinds het vliegtuig geboren werd.

Er bestond weinig vraag naar zulke uitvindingen, daar de meeste vliegtuigen voor militaire doeleinden gebouwd werden. Een militair vliegtuig moet sterk en gemakkelijk te besturen zijn. De piloot moet in staat zijn te duiken, te draaien, te duikelen, en te wentelen en vele andere dingen te doen, welke een inspanning vereischen, die bij het gemiddelde handelsvliegtuig zelden gebruikt wordt.

De groote verandering in de militaire constructie, welke de na-oorlogsche tijd bracht, waren een meer volkomen aerodynamische ontwerp en grooter veiligheid in de constructie. Het moderne militaire vliegtuig kan ongeloofelijk veel uithouden. Kort geleden werd er een aan een proef onderworpen, welke zijn kleine vleugels belastte met 27000 pond!

Maar er is sedert ook algemeene belangstelling voor de vliegkunst ontstaan. De productie van vliegtuigen voor handelsdoeleinden heeft zeer toegenomen, daar vele menschen, die een jaar geleden er niet aan zouden gedacht hebben, thans den luchtweg kiezen.

En deze verlangen veiligheid. In 1919 werden in de Vereenigde Staten 432 vliegtuigen van alle soorten gebouwd. Verleden jaar werden er 2111 vliegtuigen geproduceerd, en men berekent, dat dit jaar het cijfer 4000 zal worden bereikt. Dit is een enorme vooruitgang en toont aan, dat het publiek den luchtweg de voorkeur gaat geven, en leert zich in eigen vliegtuigen te bewegen.

Hoe de gesleufde vleugels helpen.

De opbloei de vliegtuigindustrie vermeerderde de verantwoordelijkheid van de ontwerpers en de bouwers der machines, en bracht spoedig de geniale uitvindingen te weeg, die de noodige veiligheid verzekerden. Het grootste aantal ongelukken gebeurt, wanneer het vliegtuig opstijgt of landt, en zij overkomen vooral den nieuwen piloot, die door gebrek aan ervaring, in het nauw geraakt, zonder er zich van bewust te zijn. Wanneer de motor van een vliegtuig stilstaat bij het opstijgen, of spoedig daarna, wanneer het vliegtuig zich pas in de lucht bevindt en nog niet de veilige hoogte heeft bereikt, dan zijn zelfs ervaren piloten dikwijls niet in staat een veilige landingsplaats te vinden. De gesleufde vleugels zijn aangewezen om het gevaar van een ernstig ongeluk tot een minimum terug te brengen.

Een vliegtuig met een gesleufden vleugel zal met een tamelijk matige snelheid op den grond neerkomen, ofschoon het voor een nieuwen piloot mogelijk is een harden smak te doen zelfs met deze nieuwe uitvinding. Doch de sleuven, wanneer zij goed aangebracht zijn, geven verwonderlijk veel contrôle over het vliegtuig op zeer lage snelheid, en wanneer de motor niet werkt bij het opstijgen, zullen de gevolgen niet zoo ernstig zijn. Kortgeleden liet men een vliegtuig met gesleufde vleugels vallen van een hoogte van verscheidene honderd voet. Het vliegtuig landde met geringe snelheid, en ofschoon het landingsgear, dat niet voor zoo'n proef gemaakt was, bezweek, en eenige onderdeelen van het frame het aflegden, bleef de piloot ongedeerd.

De vliegtuigen worden ook met veel grooter zorg gebouwd dan eenige jaren geleden het geval was. Zelfs het laatste jaar gaf nog belangrijke verbeteringen te zien, en het is een van de meest bemoedigende verschijnsels in de vliegtuigindustrie, dat eenige lichte vliegtuigen, die zwak gebouwd waren door een fout in de constructie, thans versterkt zijn, en veilig, wat de structuur betreft.

Dat tegenwoordig algemeen staal gebruikt wordt om het frame samen te stellen draagt er ook toe bij, dat de vliegtuigen veiliger zijn. Bij een licht ongeluk geeft het stalen frame veel grooter bescherming voor den piloot en de passagiers dan het lichte houten frame van vrooger.

Er zullen betere ontwerpen komen.

Daar is nog ruimte genoeg voor betering in de constructie van sommige vlieg-tuigen, vooral tengevolge van het feit, dat sommige bouwers niet doordrongen zijn, van de waarde van de druk-analyse op de verschillende onderdeelen van hunne machines, terwijl weinige ingenieurs, in deze industrie werkzaam, in staat zijn een druk-analyse uit te werken. Het gevolg was, dat er vliegtuigen gebouwd werden, die niet alleen uit aerodynamische oogpunt onveilig waren, doch ook te zwak van structuur.

Deze toestand wordt langzamerhand, overwonnen, daar de bouwers zelf inzagen, dat zij geen volkomen werk afleverden. Het is dikwijls moeilijk een fabrikant, die veel orders heeft, ervan te overtuigen, dat hij zijne fabricatie moet stopzetten, zijn ontwerp verbeteren, en de productie en dus zijn winsten matigen. Maar het moet gedaan worden, en het wordt gedaan. Het resultaat is, dat de vliegtuigen veel veiliger zijn geworden.

(Copyright Anglo-American Newspaper Service- Voor Ned. Indië Bat. Niesbl.)

VOLKSRAAD.

2de Gewone Zitting 1929—1930.

Vergadring van Woensdag, 29 Jan. 1930.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft.

(Vervolg.)

De beraadslagingen over Justitie worden voortgezet.

De heer van Lonkhuyzen merkt nog op, dat er op het kantoor van Arbeid te veel mutaties zijn en het personeel te klein is, waardoor dergelijke belangrijke voorzieningen te lang op zich laten wachten.

Wat de Zondagsrust betreft, releveert spr. het ontslag van een assistent, bestuurslid der assistenten-vereeniging, zeer waarschijnlijk omdat hij stond op zijn recht van een vrijen Zondag.

Spr. dringt verder aan op een spoedige herziening van de werkloosheidsverzekering, vooral met het oog op de dreigende malaise in handel en nijverheid, waardoor de werkloosheid belangrijk grooter zal worden.

Ten aanzien van het aanslageneuvel en de verschillende adviezen welke daarover binnenkwamen, constateert spr. dat er tot nu nog maar heel weinig van de talrijke verlangens als middelen ter bestrijding is vervuld geworden.

Spr. critiseert voorts de houding van het Kantoor van Arbeid ten aanzien van de conferenties met werkgevers en werknemers inzake het aanslageneuvel, waarbij de laatsten te veel op den achtergrond geraakten, hoewel juist zij toch de slachtoffers waren en zijn van het euvel.

Spr. wijst voorts op de onbetrouwbaarheid van de aanslagenstatistiek, als gevolg van de nog steeds bertaande neiging bij de directies om aanslagen zooveel mogelijk te verzwijgen.

Hij komt dan nog even terug op de eerder besproken conferenties op het Kantoor van Arbeid. Daarbij werd nagenoeg op alle punten toegegeven aan de wenschen der werkgevers, terwijl aan de werknemers — die vooral niet samen met de werkgevers mochten vergaderen! — nauwelijks één toezegging werd gedaan. Dit noemt spr. „aanbidding van de millioenen van Deli", welke ook blijkt uit de omstandigheid, dat de werknemers er zelf om moesten *vragen* om te worden gehoord.

Het Kantoor van Arbeid is er toch vooral ter bescherming van de economisch zwakken. Correctie is dus dringend noodig.

In verband met de aanslagen verzoekt spr. het Kantoor van Arbeid nog, wat meer aandacht te schenken aan de strafzaken in verband met die aanslagen.

Binnengekomen is de volgende motie van de heeren Van Lonkhuyzen, Kerkkamp, Soeroso en Alimoesa, luidende:

De Volksraad
gehoord de debatten,
overwegende dat de arbeidsinspectie weliswaar met de noodige omzichtigheid behoort te werk te gaan, maar daarbij aan zelfstandigheid niet mag inboeten;
van oordeel dat door de leiding van het kantoor van Arbeid met dit beginsel niet voldoende rekening is gehouden;
noodigt de regeering uit maatregelen te treffen, er toe leidende dat aan de arbeidsinspecteurs de bevoegdheid gegeven worde om:
1e. hun inspectie's zonder voorafgaande waarschuwing te houden;
2e. zich bij hun inspectie vrijelijk op de ondernemingen te bewegen;
3de. personen te ondervragen buiten tegenwoordigheid van derden.

Zuyderhoff.

De heer Zuyderhoff bespreekt de z.i. te lichte straffen opgelegd aan de plegers van aanslagen in de cultures.

Spr. neemt dan in beschouwing de opmerkingen van den heer Van Lonkhuyzen over het Kantoor van Arbeid.

Hij meent dat de aanslagen op Java niets te maken hebben met „dividendenjagerij". De fouten liggen niet bij de bedrijfsleiding maar bij de assistenten zelf.

De moord op den heer Groeneboom was bijvoorbeeld niet een gevolg van de zucht om zooveel mogelijk winst te maken, maar wel van een beoordeeling van het door de koelies af te leveren werk door den assistent.

Spr. gelooft voorts dat de arbeidsinspectie betere resultaten zal hebben, nu de samenwerking met de werkgevers zooveel beter is geworden.

Ten aanzien van de contrôle op den vrouwen- en kinderarbeid wijst spr. op de omstandigheid, dat de maatregelen der regeering ten deze door de arbeiders worden beschouwd als een regeling van de werkgevers. Zij veroordeelen dit ingrijpen als een belemmering, welke in strijd is met hetgeen zij zelf als volkomen geoorloofd beschouwen (spr. wordt hoe langer hoe moeilijker verstaanbaar).

Van de wijziging in de opleiding van de arbeidsinspecteurs, heeft spr. met genoegen kennis genomen. Vooral economische kennis is voor deze ambtenaren noodig.

De heer Soetadi bespreekt o.m. de inspectie van de Chineesche batikbedrijven, waar zeer ongewenschte arbeidstoestanden zijn geconstateerd.

Spr. bepleit een betere behandeling van de intellectueele gevangenen.

Hij wijst voorts op de noodzakelijkheid van het ondervragen van contractkoelies buiten de aanwezigheid van hun chefs.

De heer Kerkkamp constateert dat reeds in de vorige zitting vrijwel iedereen het er over eens was, dat de aanslagen niets te maken hadden met de werkwijze der arbeidsinspectie.

Niettemin is in die werkwijze verandering gebracht. Inspecties zullen vooraf worden aangekondigd en de koelies zullen alleen in bijzijn van hun chefs worden gehoord. De verhouding van de inspectie tot de ondernemers wordt daardoor wel beter, maar daartegenover staat dat de werkgevers nu weer gelegenheid zullen hebben om met hun arbeiders te doen wat zij willen.

Spr. is er van overtuigd dat geen enkele arbeidsinspecteur zich met die nieuwe methoden van inspectie kan vereenigen.

Middendorp.

De heer Middendorp sluit zich volkomen aan bij de critiek van den heer Kerkkamp. Ook spr. waarschuwt tegen de veranderingen in het systeem van de arbeidsinspectie.

Spr. bepleit daarom het wederom houden van inspecties zonder voorafgaande aankondiging, en wel als regel en niet bij uitzondering.

Fruin.

De heer Fruin bespreekt de Deli-aanslagen. Deze hebben geleid tot de conclusie, dat alleen samenwerking tusschen inspectie, plantersvereenigingen en assistenten het euvel konden doen verminderen. Spr. constateert met genoegen, dat de regeering ernstig naar die samenwerking heeft gestreefd.

Wat de conferenties met het Kantoor van Arbeid betreft, hebben de werkgevers het aanstonds dat de werknemers niet waren uitgenoodigd.

Spr. veronderstelt dat dit niet uitnoodigen van invloed geweest is op de houding der assistenten tegenover de voorgestelde regeling.

Spr. verklaart voorts dat het standpunt der Delische ondernemers thans is samenwerking met de assistenten-vereenigingen. Of daarbij sympathie zal bestaan, hangt heelemaal af van de houding dier vereenigingen.

De bezwaren tegen de nieuwe wijze van inspectie betreffen vooral het vooraf aankondigen dier inspecties. Maar die methode zal een veel vlotter verloop van de inspecties ten gevolge hebben, waardoor er meer zullen kunnen worden gehouden. De onaangekondigde inspecties zullen bovendien blijven bestaan, zoodra er redelijk vermoeden is van ernstige misstanden. En deze komen als regel naar het licht buiten de inspectie om.

Spr. verdedigt voorts ook het hooren der koelies in bijzijn der administrateurs, vooral op grond van het hooghouden van het gezag van den administrateur. De klachten via de inspectie aan de beheerders gericht zullen er belangrijk door toenemen.

Ook het hooren van assistenten alleen in bijzijn van den administrateur wordt door spr. als het beste systeem verdedigd. Als het systeem is ze te hooren buiten den beheerder om, maakt men van de assistenten verklikkers.

Sp. bestrijdt voorts de ingekomen motie Van Lonkhuyzen-Kerkkamp c.s. Alles wat er in wordt gevraagd, bestaat reeds. De inspectie heeft de daarin bedoelde bevoegdheden. Spr. beschouwt de motie als een wig in de samenwerking welke thans reeds werd bereikt.

Wat de Zondagsrust betreft, waarschuwt spr. tegen een al te straffe regeling met bedreiging van straf. Er moet soepelheid blijven bestaan.

Spr. bespreekt voorts de vrije emigratie. Alle plantersvereenigingen zijn thans bezig die emigratie open te stellen.

Soeroso.

De heer Soeroso merkt op dat de tegenstand van de inheemsche arbeiders tegen het verbod van vrouwen en kinderarbeid onder bepaalde omstandigheden, slechts een gevolg is van de te lage loonen der mannen.

Spr. bestrijdt op zijn beurt het systeem van het hooren van koelies in bijzijn van hun chefs. Die verhooren zullen zeker vlotter gaan, omdat de koelies daarbij niets zullen zeggen.... meent spr.

Spr. bepleit voorts het aannemen van nieuwe arbeids-inspecteurs hier te lande en niet in Nederland, zooals de bedoeling is. Dit zullen speciaal inheemsche en Chineesche jongelieden moeten zijn, wijl die al dadelijk op de hoogte kunnen worden geacht van de taal en de zeden en gewoonten der arbeiders.

De eerste termijn betreffende Justitie is hiermede afgeloopen.

De Regeeringsgemachtigde zal Vrijdag 7 Februari a.s. antwoorden.

Aan de orde is

Afdeeling III (Financiën).

De heer Van Lonkhuyzen bepleit de spoedige opneming van de administrateurs van afdeelingsbanken in de pensioenfondsen. Regeling van hun salarissen en overplaatsingen is nu reeds in handen van de Centrale Kas. Men make nu de opname in het ambtelijk verband permanent.

De heer Roep bespreekt het rapport van den ass.-resident Van Ginkel over den economischen toestand der buitengewesten. Daaruit is vooral naar voren gekomen de noodzakelijkheid om soepelheid te betrachten inzake de aanslagen voor de inkomstenbelasting.

Ten aanzien van de ordonnantie voor de personeele-belasting bepleit spr. eenige wijzigingen, waarvan de regeering de wenschelijkheid evenzeer inziet.

Betreffende de tolunie — het denkbeeld van den heer mr. J.J. Schrieke — zegt spr. dat hij door de lakonieke afwijzing der regeering van deze zaak niet geheel bevredigd is.

Spr. behandelt voorts nog enkele pensioens-aangelegenheden.

De heer Jahja bespreekt hetzelfde onderwerp en sluit zich in hoofdzaak bij het hem sympathieke betoog van den heer Roep aan.

De vergadering wordt te 1 uur 37 gesloten.

SPORT EN SPEL.

MOTORSPORT.

Met de zijspan.

De renners Stapleton en Merritt hebben het record Melbourne-Adelaide voor motoren met zijspan verbeterd door den afstand (609 mijl) af te leggen in 16 uren, 59 min. en 45 sec. Zij gebruikten een Ariel G. met zijspan. Dit is voor de eerste maal, dat een Britsche machine het record houdt.

TENNIS.

De Dierentuin-wedstrijden.

Woensdag en Donderdag is er flink schot gekomen in de wedstrijden gekomen. Als de regen, die ook Woensdag nog een vijftal partijen de nek omdraaide, nu verder wegblijft, is de kans, dat de wedstrijden op tijd beëindigd zijn, niet uitgesloten.

Damesenkelspel, 1e ronde: mej. Sonnemans sl. mevr. Bianchi. mevr. van Mooyen — miss Phipps w.o. mevr. Ramaer sl. mevr. Korteman 6—4, 6—2. Mevr. Ingenegeren sl. mevr. Westerman Holsteijn 8—6, 4—6, 7—5.

2e ronde: mevr. De Bruyn Kops sl. mevr. Hent 6—4, 6—1.

Mevr. Ramaer en mevr. De Bruyn Kops kregen beide behoorlijken tegenstand. Als mevr. Hent niet met koorts op de baan geloopen had, zou zij de kampioene nog ernstiger hebben bedreigd. Nu kon zij het na een goede eerste set niet volhouden. Mej. Sonnemans toonde tegen mevr. Bianchi nog altijd zeer vast te zijn. Zij verplaatst zich echter langzaam en dat zal haar spoedig noodlottig worden. Mevr. Ingenegeren won een eindelooze partij in de barre zon op het nippertje.

Heerenenkelspel. 1e ronde: Tjie Yoe Lwee sl. T. Tan 6—1, 6—2, Koning sl. A.A. Rozenberg 6—1, 6—1, N. Rozenberg sl. Joseph 6—4, 7—5. Yap Soen Djin sl. Gabriël 6—4, 7—5 Siem sl. Göbel 6—1 6—0. Kubo sl. Flückiger 6—2, 6—1. Mochtar sl. de Mello 10—12, 6—2, 6—4, Schallig sl. Yen 6-1, 6—4. Muntu sl. Gaoes Mahj 6—2, 6—2. Tan Eng Hoa sl. Karepoean 6—3, 6—3 Jung sl. Ong Oen Tjeng 6—1 6—0 G.J. van Nooyen sl. Injo Beng Liong 6—0, 6—2 Lee sl. Thengan 6—1 6—3, Tan Kim Seng sl. Kho 6—4, 7—5. Kotani sl. I. van Nooyen 8—6, 6—1. Gobee sl. Smits 6—1 7—5 Alting Siberg sl. Hettfleisch von Ehrenhelm 6—1, 6—2. Kramp sl. Drossaers 6—1, 6—1. Ticoalu sl. J. Rozenberg 6—1, 6—2. Kreemer sl. Lay Ie Kiong 6—0, 6—3. Claproth sl. Ooyevaar 6—2. 6—1, Linck sl. Ward 4—6, 6—3. 6—2. Wamsteker sl. Young 6—4, 6—4 Sie sl. Klatte 6—1. 6—0 Riebl sl. Ockerse 6—0, 6—0.

2e ronde: Schallig sl. Mochtar 7—5, 6—2. Kramp sl. Alting Siberg 6—4, 6—2, Riebel sl. Sie 6—2, 6—3.

De eerste ronde, 33 partijen, is achter den rug. Wij vermelden hiervan het goede spel van Kotani tegen G.J. van Nooyen en dat van Mochtar tegen De Mello. Mochter maakte het daarna ook Schallig een oogeublik lastig. Kramp speelde een partij met fantastisch goede slagen tegen Alting Siberg; de half hooge smashes en de effectballen van eerstegenoemde waren zels „Tilden" te machtig. Ook Rieble plaatste zich al in de derde ronde. Ockerse sneuvelde roemloos tegen hem.

Damesdubbelspel: niets gespeeld.
Heeren dubelspel: 1e rond.

Tan Eng Hoea/Siam sl. Flückiger/Doeve 5—7, 6—3, 6—4. Link/Bryan sl. Gayman/Roos 6—3 8—6. Yap Soen Djin/Sonneville sl. A.A. en J. Rozenberg 6—0, 6—4. Schallig/Dominicus sl. Ockerse/Wiechert 7—5, 6—4. Brederode/Vos sl. Daniëls/Thengan 6—0 6—3. Gobee/De Witte sl. Ward/Levert 6—3, 6—4, Kreemer/Landsdorp—Drossaers/Schmelzeisen w.o.

Gaymans/Roos verdedigden zich met veel bekwaamheid tegen Linck en Bryan, die echter den aanval aan zich hielden en daardoor wonnen. Dominicus en Schallig hadden moeite met Ockerse/Wieckert. Ockerse sloeg thans naast eenige missers verscheidene „aces" en Wiechert speelde een kalm, doordacht spel. Op den duur won de meerdere techniek van Schallig en zijn partner het.

Gemengd dubbelspel, 1e ronde: mevr. Hendriksz—Kawilarang/Dominicus sl. mevr. Ingenegeren/de Witte 6—2 6—2. Mevr. Bianchi/Gobee — miss Phipps/Phillips w.o. mevr. Van Eendenburg/Kreemer sl. mevr. Hent/Linck 4—6, 6—4, 6—4. Mevr. Ramaer/Lansdorp sl. mevr. Van Nooyen/Alting Siberg 6—3, 6—2, mevr. Wahr/Van Haeften — mevr. Loo/Drossaers w.o.

De eenige spannende partij in dit nummer, was die, waarin mevr. Van Eendenburg en Kreemer wonnen van mevr. Hent en Linck; 's morgens van halftwaalf tot een uur in het zonnetje gespeeld. Beide heeren zijn goede mixed spelers. Kreemer lijkt ons iets sterker wellicht gaf zijn meerderheid den doorslag.

OFF. BERICHTEN.

CIVIEL DEPARTEMENT.

Gouv. Bedrijven.

Eervol ontheven: C.H. Doup, tijdelijk stationscommies 1ste klasse bij de S.S. en Tr. op verzoek wegens lichamelijke ongeschiktheid, van zijne tijdelijke werkzaamstelling als stationscommies 1ste kl. bij idem, ingegaan op 31sten '29.

Ontslagen: F.R.L. Nauta, Oost-Indisch ambtenaar met buitenlandsch verlof, laatstelijk ingenieur IIde klasse b/d Staatspoor en Tramwegen op verzoek eervol uit 's Lands dienst, ingaande 1 Mrt. '30.

Benoemd: tot hoofdcommies bij den dienst van den Mijnbouw, A.H.M. Roos, thans 1ste commies bij dien dienst.

bij den dienst van den Mijnbonw, tot 1sten commies, W.A. de la Rambelje, thans belast met de waarneming der betrekking.

Tijdelijk belast: bij de Algemeene Rekenkamer, met de waarneming van de betrekking van commies, K. Th. van Weldam, thans tijdelijk wd. adjunct commies bij het college.

In- en Uitv. en Accijnzen.

Ontheven: overeenkomstig zijn wensch, met ingang van ulto. Jan. '30 eervol van zijne tijdelijke werkzaamstelling bij het hoofdkantoor der I.U.A., A. H. Jacobs, gepensionneerd ambtenaar.

Benoemd: tot ambtenaar 3de klasse, E.J.G. Neirinckx, fungeerend ambtenaar 3de klasse;

tot ambtenaar 4de klasse (groep II), Moehammad Masserie, ambtenaar van binnenlandsch verlof buiten bezwaar van den lande terugverwacht, laatstelijk voormelde betrekking bekleed hebbende.

Tijdelijk belast: met de waarneming der betrekking van ambtenaar 4de klasse (groeg I), A. J. C. Weijdemuller, tw. adspirant-ambtenaar 4de klasse.

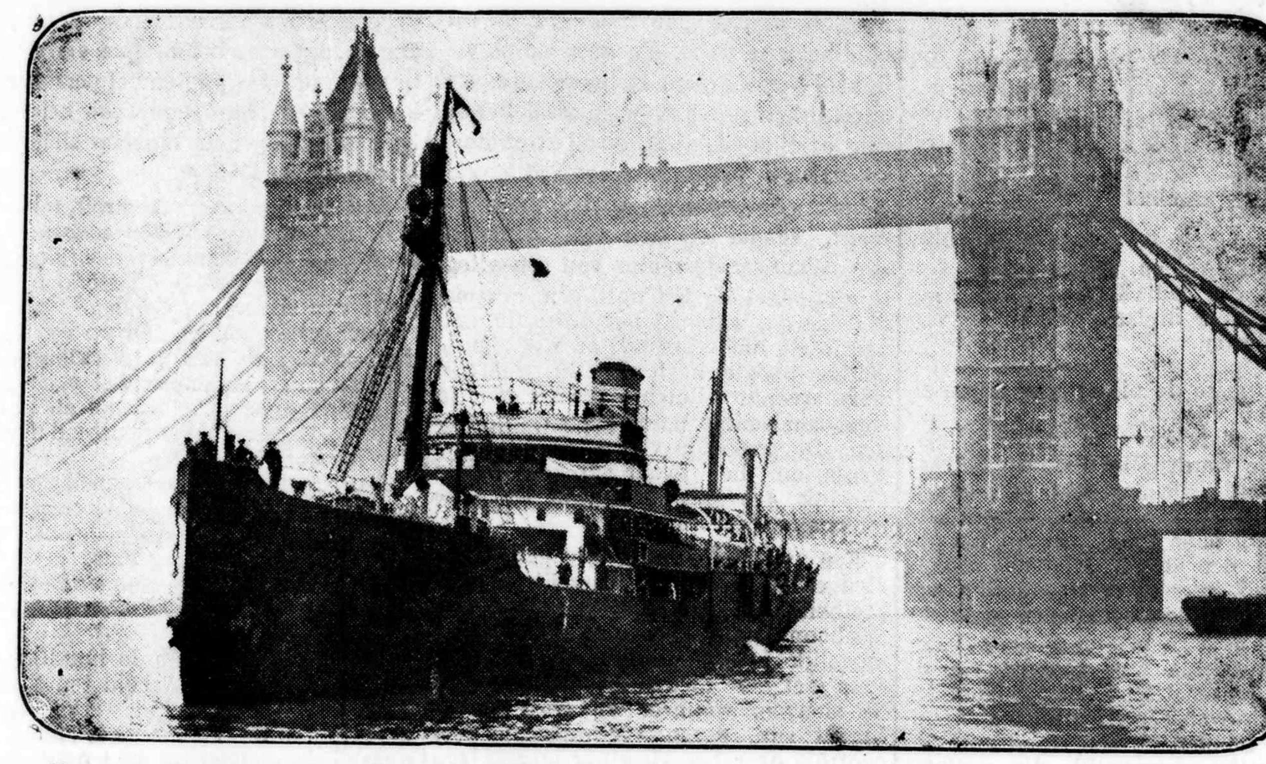
Kerstcongres der S.D.A.P. te Amsterdam Het Federatie-bestuur v.l.n.r. de heeren De Jong, Adelaar, De Miranda, Hartogh en Vliegen.

De man, die vrijwillig mee hielp om Amerika tot 'n wereldmacht te maken. De oudste generaal van Europa, de 91-jarige gen. Weyler, die opperbevelhebber was van de Spaansche troepen op Cuba en door zijn vijandelijke houding tegen de Amerikanen bijdroeg tot het uitbreken van den Spaansch—Amerikaanschen oorlog.

De aankomst van den filosoof-clown Grock aan het Staatspoor te Den Haag.

Naar de Zuidpool. De „Discovery II" verlaat Londen voor een onderzoekingstocht naar de Zuidpool. Op den achtergrond de Tower Bridge.

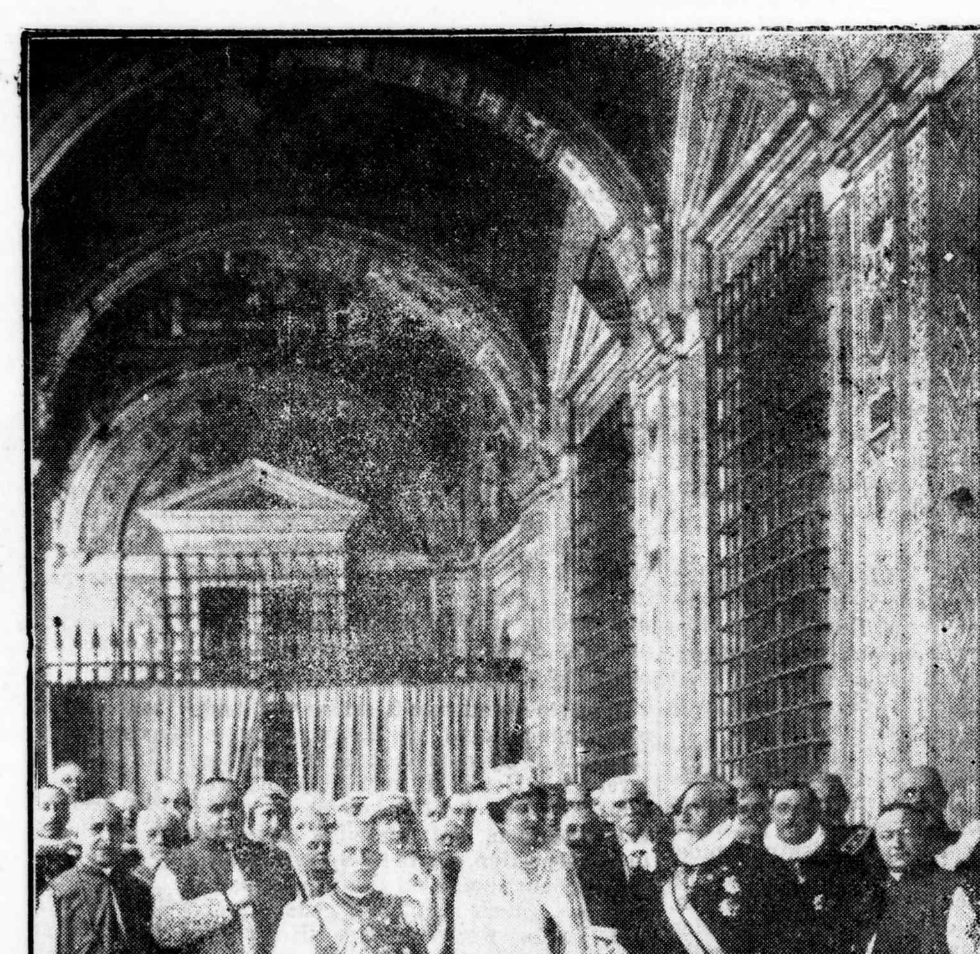
Nieuwe Oostenrijksche postzegels, uitgegeven in tien waarden.

Als de stormen woeden en de golven het strand beuken kan de Pier nog wel eens trillen. Maar zij blijft overigens onbewogen. En als het 's Zondagsmorgen waait heeft het publiek op de Pier een extra attractie. Zondagsmorgen op de Pier, dat is de plaats van samenkomst van velen. Na twaalven is dat afgeloopen. Want wie zich respecteert komt Zondags niet na 12 op de Pier, dan is het de tijd voor „den minderen man".

Het acht-jarige dochtertje van Phil. Taylor, den Canadeeschen kampioen vertoont haar kunsten te St. Moritz.

Koning Victor Emanuel en koningin Helena begeven zich naar de troonzaal van den Paus.